

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
(RUS DİLİ VE EDEBİYATI) ANABİLİM DALI**

**XX.YY. SONUNDA VE XXI.YY. BAŞINDA RUS KELİME
HAZİNESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER**

Yüksek Lisans Tezi

İlyuza VALEEVA ŞANLI

Ankara, 2009

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
(RUS DİLİ VE EDEBİYATI) ANABİLİM DALI**

**XX.YY. SONUNDA VE XXI.YY. BAŞINDA RUS KELİME
HAZİNESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER**

Yüksek lisans tezi

İlyuza VALEEVA ŞANLI

Tez Danışmanı
Prof.Dr. Ayşe PAMİR DIETRICH

Ankara, 2009

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI
(RUS DİLİ VE EDEBİYATI) ANABİLİM DALI

**XX.YY. SONUNDA VE XXI.YY. BAŞINDA RUS KELİME
HAZİNESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER**

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Prof.Dr. Ayşe PAMİR DIETRICH

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

Prof. Dr. Ayşe PAMİR DIETRICH

.....

Prof. Dr. Aydın SÜER

.....

Doç. Dr. Zeynep Bağlan ÖZER

.....

Tez Sınavı Tarihi.....

ÖNSÖZ

Dil, halkın tarihini yansıtır .Toplumların tarihlerindeki yükseliş devirlerinde dilde aynı oranda değişir ve gelişir. Kağıt üzerindeki belgeler yok olabilir, yaşayanlar ölür, ama tarihi olaylar kullanılan dilde yaşamaya devam eder. Günümüz Rus Dilinde , Eski Rusça ve Çarlık döneminde kullanılan kelimeler, Büyük Petro reformlarının getirdiği alıntılar, Sovyet Rejimi ve Postsovyet Döneminin sözcükleri, pazar ekonomisinin ve demokratikleşmenin getirdiği değişimleri yansıtan kelimeler yer alır.

Kostomarov'a göre dildeki demokratikleşme en çok basına yansımış, sansürün sınırları zayıflamıştır. Edebiyat dili ve “Güzel Rusçanın” üslubu bozulmuştur. Rus Dili bu problemleri tarihinin belirli dönemlerinde de yaşamış, ama dil gereksiz öğeleri zamanla atmıştır. Dolayısıyla korkulacak bir durum yoktur.¹

Her dil tarih boyunca farklı aşamalardan geçip ,farklı şekiller alır. Rus Dilinin güçlü bir yapısı ve temeli vardır. Mevcut güçlü ve esnek altyapı zamanla dilde kullanılan gereksiz yenilekleri atayıp, gerekli olanları bünyesine katmaktadır.

Günümüzde Rus Dilinin önemi, ekonomik, kültürel, siyasi ve ticari ilişkilerin büyümesiyle gün geçtikçe artmaktadır. Rusya son yirmi yılda önemli siyasi olaylara sahne olmuştur. Bu dönem içinde iktidar değişmiş , bütün düzen altüst olmuştur. Değişiklikler Rus halkının yaşamını tümüyle etkilemiştir. 1985 yılında “demir perde”nin tamamen kalkmasından sonra, yaşanan siyasi ve sosyal değişiklikler neticesinde Rus Diline birçok yeni kelime girmiştir. Siyasi reformlar beraberinde

---

¹ Kostomarov V.G., (1999), **Yazıkovoy vkus epohi**

batı yaşam tarzı getirmiş , bu da Rus Halkının kültüründe büyük bir etki yaratmıştır. Kültür insanın kelime hazinesinin ve dünya görüşünün en güçlü kaynağı, dil ise zihnin aynasıdır. “İnsan dilinin, insanın zihinsel yeteneklerinin özelliklerini doğrudan yansıtması ve öteki bilgi ve inanç dizgelerinin olamadığı ölçüde, “zihnin dolaysız aynası” olması beklenebilir.”²

Televizyon ve radyodan yeni sloganlar atılmaya başlanmış örneğin; “**Новое мышление** (Yeni düşünce), **Общечеловеческие ценности** (Ortak insani değerler), **Судьбоносный** (Kader belirleyici), **Частная собственность** (Özel mülük), **Демократия** (Demokrasi), **Социальная справедливость** (Sosyal adalet)”³ . Dilde yer alan bu değişimler, Rus insanın hayata bakış açısında değişmelere yol açmıştır. Kostomarov’a göre Rus halkı “amerikaleşmeye” başlamıştı. Bu Amerika’ya benzeme modası hemen Rus Diline yansımıştı. Dile tuhaf bir şekilde anlam açısından aynı olan ama İngilizceye ait kelimeler girmeye başlamıştı, örneğin **конверсия** (ing.conversion, tr.dönüştürüm)- **преобразование; консенсус** (ing.consensus, tr.ortak noktaya varmak)- **согласие, соглашение; имидж** (ing.image, tr.tarz)- **образ** v.s. Söz edilen değişiklikler kısa bir zaman içinde yeni bir hayat tarzını getirdiğinden ,insanlar çok ayırım yapmadan ,dilnin kirlenmesinin farkına varmadan , yeni kelimelerden faydalanmıştır. Kostomarov’a göre ilginç olan eğitimi yüksek insanların bile gereksiz kelimeleri ve argo sözcükleri kullanmaya başlamasıdır. Ayrıca bu kelimeler medya ve edebiyata da sızmıştı⁴.

Araştırmanın ilk bölümünde alıntılar incelenmiştir. Bu aşamada Kırısın L.P.’in “**Tolkoviy Slovar’ İnoyazıçnih Slov**” (2007) adlı kitabından yoğun bir şekilde yararlanılmış, sözcüklerin hangi dilden girdiği belirtilmiş ve orjinal dilde

² Chomsky Noam, (2001), **Dil ve Zihin**, Ankara: Ayraç s.10

³ Z.Bağlan, (2004), **Rus Dilinin Gelişme Evreleri** s.157-158

⁴ Kostomarov V.G., (1999), **Yazıkovoy vkus epohi**

yazılışı yer almıştır. Alıntıların Rusçaya girme nedenleri gösterilmiş ve hala muhafaza ettiği öz dilini yansıtan fonetik ve gramatik belirtiler incelenmiştir. Değerli hocamız Prof. Dr. Ayşe Pamir Dietrich'in , **Slovar' lingvističeskih terminov**, İstanbul, 2001 adlı eserinden yararlanılmıştır.

Alıntıların bir dile girme nedenlerinin en önemlisi siyasettir. Bu yüzden ikinci bölümde son yirmi yılda Rusyada yapılan politik reformların kısaca anlatılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Tüm bu değişikliklerin Rus Diline yansması sebebiyle dil bilimciler ikiye ayrılmıştır. Bir kısmı dil bilimciler Rus Dilinin kirlenmesinden ve bozulmasından söz ederken, diğerleri buna karşı çıkmaktadır. Üçüncü bölümde bu iki önemli görüş değerlendirilmiştir.

Araştırmada Postsovyet Dönemi ve Pazar Ekonomisine geçiş dönemi ele alınıp çalışılmıştır. Bu dönemde düşünce özgürlüğü ilan edildiği için ortaya birçok yeni yazar ve gazete çıkmıştır. Ancak bu araştırmada edebiyat üslubuna uymayan , sadece magazin haberlerini içeren kaynaklardan yararlanılmamış , malzeme ve kitap seçiminde içeriğe önem verilmiştir. Dördüncü bölümü oluşturan çalışma malzemesi olarak kullanılan gazete ve kitapların bilimsel bilgilerin, haberlerin ve siyasi olayların bulundurulması şarttı. Rus insanların hayatlarını yansıtan ve değerlendiren makalelerin çok sayıda olduğu basınının önde gelen üç gazetesi seçilmişti: “İzvestiya”, “Argumentı i faktı” ve “Komsomol'skaya pravda”.

Gazete adları belirlendikten sonra, içinden alınıp incelenecek olan konular üzerinde düşünülmüştür. Hedefimiz Rus Diline yeni kelimelerin girmesi ve yarattıkları etkisi olduğu için, incelenecek alanlar seçilirken bu tür sözcüklerin çok sayıda olması şarttı .Bu çerçevede alanlar ‘Politik ve Ekonomik’, ‘Kültür’, ‘Bilim,

Teknoloji’, ‘Spor’, ‘Olaylar’ ve ‘Gayrimenkul’ olarak belirlenmiştir. Kitaplar seçilirken , üzerinde çalışılırken ise değerli hocaların fikirlerinden yola çıkılmıştır. Kostomarov V.G.ve Sklyarevskaya G.N. gibi, bu konuda çalışan önde gelen dilbilimcilerin kitaplarına ve yayınlanan makalelerine başvurulmuştur.

İlk olarak “İzvestiya” gazetesinin 2002 yılından bu yana biriken arşivinden başlandı.Bu gazeteden araştırılması hedeflenen konular: ‘Politik ve Ekonomik’, ‘Kültür’ ve ‘Bilim Teknoloji’ olmuştur. 2002 yılından itibaren yedi yıl içinde yayınlanmış 250 makale incelenmiştir.

İkinci gazete arşivi 2000 yılına kadar uzanan ‘Argumenti i Fakti’ oldu.Burada makaleler seçilirken daha önce “İzvestiya” gazetesinin makalelerinden alınıp incelenen kelimeler tekrarlandığı için “Argumenti i fakti” gazetesinin makale sayısı azaltıldı ve ‘Bilim ve Teknoloji’ konusu ‘Spor’ konusuyla değiştirildi. Bu yeni konu araştırmaya farklı bir zenginlik kazandırmıştır.

Üçüncü ve son incelenen gazete ‘Komsomolskaya Pravda’ olmuştur. Yukarıda sözü edilen gazetelerden farklı olarak ‘Komsomolskaya Pravda’ gazetesi daha güncel bir içeriğe sahiptir. Bundan yola çıkarak iki konu seçilmiştir :‘Olaylar’ ve ‘Gayrimenkul’. Bu konular Rus vatandaşlarının günlük kelime hazinelerini çok iyi bir şekilde yansıtmaktadır.

Gazetelerden alınan örnekler tezin içinde şu şekilde yerleştirilmiştir: Başlık olarak incelenen kaynağın adı gelir, örneğin **“İZVESTİYA” GAZETESİNDEN ÖRNEKLER**, ardından incelenen alan , örneğin **“POLİTİK VE EKONOMİK”**, sonra ise sırayla bu konuya dahil makalenin adı, makalede belirtilmek istenilen kelimeyi (kelime kalın ve altı çizilidir) içeren cümle (parantez içinde türkçe çevirisi verilmiştir) ve en son makalenin çıkış tarihi belirtilmiştir. Bu bilgilere sahip olduktan

sonra internetten istenilen makale bulunabilmektedir. Kelimelerin değerlendirilmesi yapılırken Sklyarevskaya G.N.'in “**Tolkoviy Slovar’ Russkogo Yazıka Naçala XXI veka**” (2007) adlı kitabından yararlanılmıştır.

Gazetelerden alınacak konuları seçerken ve makale içinden kelimeleri çıkarırken önemli iki hedef belirlenmiştir :

1) Hangi kelimeler, Rusçayı öğrenmiş bir yabancı için Rus gazetesini okurken zorluk yaratabilir. Burada sadece kelimelerin değil tamlamaların da üzerinde duruldu. Örneğin ‘**президентские советники**’.

2) Hangi kelimeler, Rusçaya diğer dillerden girdiği için Rus okuyucunun metni kavranmasını zorlaştırır. Örneğin ‘**милитаризация**’. (fr. Militarisation, tr.silahlanma).

Araştırmanın adı ve konu seçilirken Rus Dili öğrenen insanlara nasıl bir faydası olacağı düşünülmüştür. Rus Dilinin son dönemlerde nasıl bir değişikliğe uğradığı ve bu değişikliklerin nasıl bir etki yarattığı örneklerle incelenmiştir.

Tartışmasız XX.yy sonunda ve XXI.yy başında Rusya’da siyasi alanında birçok kader belirleyici olaylar yaşanmış ve tümü Rus Dilinin kelime hazinesine yansımıştır. Yapılan araştırmanın amacı Rus Dilinin kelime hazinesindeki değişikliklerin değerlendirilmesidir. Bu konuda çalışan önde gelen iki Rus dil bilimcinin Sklyarevskaya G.N ve Kostomarov V.G. görüşleri esasa alınarak dildeki bu değişikliklerin doğal olduğu ve Rus Dilinin kirlenmediği sonucuna varılmıştır. Ayrıca Kostomarov V.G., “**Yazıkovoy vkus epohi**” St.Petersburg ,1999 ve Özer Z.Bağlan, “**Rus Dilinin Gelişme Evreleri**” Ankara, 2004 adlı kitaplardan kaynakçada yer alan diğer kaynaklara göre daha yoğun bir şekilde yararlanılmıştır.

Zaman içinde toplumlarda ki siyasi ve sosyal gelişmeler en çok o ulusun diline yansımaktadır. Bu yansımalaradaki esas sorun, halkın bundan nasıl faydalandığıdır. Kostomarov'a göre Rus Dilindeki demokratikleşme en çok basına yansımış ve Sovyet Dönemine göre sansürün sınırları zayıflamıştır. Demokratikleşme ile birlikte dile giren alıntı kelimeler Rus Dilinin kirlenmesine yol açmamaktadır. Çünkü Rus Dilinin güçlü altyapısı zaman içinde faydasız, dili kirleten kelimeleri atıp ,dilin gelişmesinde yardımcı olan alıntılardan faydalanmaktadır. Sklyarevskaya ve Kostomarova göre çağdaş Rus toplumunun uluslararası kontak ve iletişime açıklığını sağlayan bu alıntılar Rus Diline karşı kirlenme tehdidi oluşturmaz. Çağdaş ve eski Rus Dili yabancı unsurları, kendi dil sistemlerine uygun duruma getirerek , amaçlarına hizmet edecek şekilde işlevlendirerek, iyi bir şekilde özümseyen sağlam bir sisteme sahiptir.

Araştırmada görüş ve eleştirileri ile bana ışık tutan değerli hocalarım Prof.Dr.Ayşe Pamir Dietrich'e, Prof. Dr. Aydın Süer'e ve Doç.Dr.Z.Bağlan Özer'e teşekkür ederim.

İlyuza VALEEVA ŞANLI
Ankara, 2009

İÇİNDEKİLER

	SAYFA NO
ÖNSÖZ	I
I BÖLÜM	
1 ALINTI NEDİR	1
1.1 ALINTI NEDENLERİ	1
1.2 ALINTI KELİMELERİN ÖZELLİKLERİ	13
II BÖLÜM	
2 XX.YY SONU VE XXI.YY BAŞI TARİHSEL OLAYLAR	18
2.1 PERESTROYKA YILLARI VE POLİTİK REFORMLARIN DİLDEKİ ETKİLERİ	18
III BÖLÜM	
3. XX. YY. SONUNDA VE XXI.YY. BAŞINDA RUS DİLİNİN KELİME HAZİNESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	23
IV BÖLÜM	
4. GAZETE MAKALELERDEN ÖRNEKLER	36
4.1 “İZVESTİYA” GAZETESİNDEN ÖRNEKLER	36
4.1.1 “POLİTİK VE EKONOMİK”	36
4.1.2 “BİLİM VE TEKNOLOJİ”	40
4.1.3 “KÜLTÜR”	44

4.2 “ARGUMENTI İ FAKTI” GAZETESİNDEN ÖRNEKLER	48
4.2.1 “POLİTİK VE EKONOMİK”	49
4.2.2 “SPOR”	54
4.2.3 “KÜLTÜR”	58
4.3 “KOMSOMOLSKAYA PRAVDA” GAZETESİNDEN ÖRNEKLER	63
4.3.1 “OLAYLAR”	64
4.3.2 “GAYRİMENKÜL”	67

V. BÖLÜM

SONUÇ	72
ÖZET	77
ABSTRAKT (İNGİLİZCE ÖZET)	78
PE3ИOME (RUSÇA ÖZET)	79
KAYNAKÇA	I

I. BÖLÜM

1 ALINTI NEDİR

1.1 ALINTI NEDENLERİ

Çeşitli halklar tarih boyunca ekonomik, siyasi ve kültürel alanlarında temas içinde bulunduğu için dilleri de bir birinden etkilenmiştir. Bu ilişkiler insanların hayatlarını değiştirdiği gibi, konuşma dillerinde bazı değişikliklere sebep olmuştur. Alıntı, bir dilin fakir olduğunun göstergesi değildir. Bir dil içine alıntı sözcüklerin ve sözcük parçalarının kurallı şekilde yerleşmesi ve boşluklarını doldurması girdiği dilin aktif olduğunun kanıtı ve bu dilin kelime haznesinin doğal gelişmesinin en açık göstergesidir. Rus Dilindeki alıntı oranı yüzde yirmidir.

Bazı sözcükler dilimize çok zaman önce girmiştir ve bugün sadece dilbilimciler onların “yabancılığını” tespit edebilmektedir. Örneğin Rus Diline ve birçok diğer yabancı dile eski Almandan giren **хлеб**(got.hlaif, tr.ekmek) kelimesi gibi. Oysa **джем** (ing.jam, tr.reçel) kelimesi gibi oldukça yeni alıntıların “yabancılığı” Rusça konuşan insanlar tarafından hemen farkedilir. Peki bir halkın, başka bir halkın diline ait olan kelimeleri kullanmasını gerektiren faktörler nelerdir?

İlk ve ana faktör başka bir halktan alınıp kullanılan eşyalar ve aletlerin alınan ülkedeki adıyla geçmesidir. Bu şekilde Rus Diline **автомобиль** (yun.autos+lat.mobilis, tr.otomobil), **метро**(fr.metropolitan, tr.metro), **такси** (fr.taxi,

tr.taksi), **трактор**(lat.traho, tr.traktör), **робот**(çekçe robot, tr.robot), **лазер**(lazer), **транзистор**(ing.transfer+ing.resistor, tr.transistör) v.s. kelimeler girmiştir.

Başka bir faktör ise Rus yaşamına, daha önce yer almayan bir durumun girmesi sonucunda yeni kelimelerin geçmesi. Örneğin otellerin hayata girmesiyle birlikte Fransızca **портъе** (otel görevlisi, portye) kelimesi de Rus Diline girmiştir, çünkü Rus Dilinde kullanılan **слуга**(hizmetçi) kelimesi anlam açısından yetersiz kalmış ve bu mesleğin tam anlamını iletememiştir.

Yine bu şekilde **удобство**(rahatlık), **комфорт**(ing.comfort, tr.rahatlık) kelimesiyle; **Увлечение**(hobbi) – **хобби**(ing.hobby, tr.hobbi) kelimesiyle; **повидло**(marmelat) – **джем**(ing.jam, tr.marmelat) kelimesiyle değiştirilmiştir.

Bunun yanısıra bilimsel teknik terimlerin arasında birçok yabancı kelimenin kullanılması ihtiyacı duyulmuştur. Bu terimlere yakın olan Rusça kelimelerden farklı olarak bu alıntılar anlamların spesifik özelliklerini ve ayrımcılığını daha net iletmektedir. Örneğin: **трансформатор** ve **преобразователь** kelimeleri kıyaslandığında bu fark göze çarpmaktadır. **трансформатор**(lat.transformo, tr.transformatör), elektrik akımını değiştiren özel bir alet, **преобразователь**(akım değiştirgeci) kelimesi ise hem aletin adı olarak hem de bir insanla ilgili kullanılabilir. **Локальный**(lat.lokalis, tr.lokal) ve **местный**(yöresel) kelimeleri: Matematikçiler “**локальная переменная**” (lokal değişkenlik) tamlamasını “**местная переменная**” (yöresel değişkenlik) tamlamasıyla değiştirmezler. Yine bu şekilde uluslararası terminoloji sisteminde alıntılar kullanılmaktadır: **энергия** (yun.energia, tr.enerji), **атом** (yun.atomos, tr.atom), **вольт** (italyan fizikçinin adından Wolt, tr.volt), **ампер** (fr.fizikçi Ampere, tr.amper), **кулон** (fr.fizikçi Coulomb, tr.kulomb),

люкс (lat.lux, tr.lüks), **вебер** (alman prof. Weber, tr.veber) - **магнитный поток** (manyetik akım), **индукция** (lat.inductio, tr.endüksiyon)v.s.

Rusçada birbirine yakın, ama anlam açısından biraz farklı kelimeler ortaya çıkmıştır: **страх** (korku) – **паника** (yun.panikon, tr.panik), **всеобщий** (genel) – **тотальный** (lat.totales, tr.topyekün), **рассказ** (öykü) – **репортаж** (fr.reportage, tr.röportaj), **сообщать** (iletmek) – **информировать** (lat.informo, tr.bilgilendirmek).

Alıntıların tasvir nitelikleri taşıyan kelimelerin yerine kullanılması daha kolaydır. Örneğin **снайпер** (ing.sniper, tr.keskin nişancı) kelimesi- **меткий стрелок** (keskin atıcı,nişancı) tamlamasının, **турне** (fr.tournee, tr.gezi) kelimesi- **путешествие по круговому маршруту** (kapsamlı gezi güzergahı) tamlamasının; **спринтер** (ing.sprinter, tr.koşucu) kelimesi- **бегун на короткие дистанции** (kısa mesafe koşucusu) tamlamasının; **стайер**(ing.satayer, tr.koşucu) kelimesinin- **бегун на длинные дистанции** (uzun mesafe koşucusu) tamlamasının; **спринт** (ing.sprint, tr.koşu) kelimesi- **бег на короткие дистанции** (kısa mesafe koşu) tamlamasının yerine kullanılmaktadır. Gerçi bu tür tamlamaların değiştirilmesinde belirli bir sınırlandırmalar da mevcuttur. Örneğin eğer tasvirici tamlamalar bir türün belli bir grubunda yer alıyorsa, alıntı kelimenin bu grupta yer alması zordur. Bu alıntı grubun bütünlüğünü bozabilir.

Mesela sesli sinemanın icat edilmesiyle birlikte Rusçaya Almancadan **тонфильм** (tonlu,sesli film) kelimesi girmiştir. Ama bu alıntı Rus Dilinin kelime hazinesinde yer alamamıştır. Buna Rusçada tasvirici tamlamaların oluşması engel olmuştur: **немой-звуковой фильм** (sessiz-müzikal film), **кино** (film), **кинематограф** (yun.kinema+yun.grafo, tr.sinemacılık).

İlk alıntı kelimeler Rusçaya VIII-XII yy. kadar girmiştir ve bu alıntılarının sebebi o dönemde Rusya'nın İskandinav ülkeleriyle yakın temasta bulunmasıdır. Ruslar bu halktan denizcilik işini öğrenmiş ve bazı özel isimler almıştır.

Yine bu dönemde Rusya Bizans'la ticari ve kültürel ilişkilerde bulunmaktaydı dolayısıyla Rus Diline birçok **Yunanca** kelime girmiştir. “Ağızdan ağıza veya Eski Slav Dili vasıtasıyla Rusçaya geçen alıntılarının başlangıç tarihi (IX-XI yy.) eski çağlara uzanmaktadır. Yunancadan Rusçaya yeni alıntılar ise Latince ve diğer Avrupa Dillerinden geçmiştir. Yunanca alıntılarının Rus Dilinin hakiki Rus kelimelerine göre oranı yüzde birdir ve genellikle dini, bilimsel veya sanatsal niteliklere sahiptir.”¹

Hayatın birçok yönünü yansıtan yeni anlamlar ve kelimeler yer aldı, bunların arasında sebze, meyve adları, hamam gibi Rus halkın daha önce yaşamadığı yeni olayların adları, bilimle ilgili kelimeler. Daha sonra Rusya'da hristiyanlığın kabul edilmesiyle birlikte Rus Dilinin kelime hazinesinde yepyeni bir sayfa açılır- kilise dili, dini alıntılar. Bu dönemden sonra, daha sonraki asırlarda Rus Diline Yunancadan sanatla ilgili birçok alıntı kelime girmiştir.

Din, bilim ve sanatla ilgili kelimeler: **ад** (yun.ades, tr.cehennem), **ангел** (yun. Aggelos, tr.melek), **демон** (yun. diamon, tr.şeytan), **идол** (yun.eidolon, tr.put), **грамматика** (yun.grammatike, tr.okuma-yazma) , **алфавит** (yun.alfa ve beta harfleri, tr.alfabe), **апостроф** (yun.apostrophos, tr.kesme işareti), **лексикон**

---

¹http://www.nspu.net/fileadmin/library/books/2/web/lectures/proish/proish.htm#nav_2._ГРУППЫ_ЗАИМСТВОВАННЫХ_СЛОВ._ПРИЗНАКИ.#nav_2._ГРУППЫ_ЗАИМСТВОВАННЫХ_СЛОВ._ПРИЗНАКИ.

(yun.lexikon,tr.kelime hazinesi), **синтаксис** (yun.syntaxis, tr.sözdizim), **история** (yun.historia, tr.tarih); **орган** (yun.organon, tr.organ), **хор** (yun.choros, tr.koro), **комедия** (yun.komodias, tr.komedi), **трагедия** (yun.tragoidia, tr.trajedi), **музей** (yun.museion, tr.müze), **мелодия** (yun.melodia, tr.melodi)

Yunanca kökenli bazı kelimeler günlük hayatımızda kullandığımız eşyaların veya insan adlarının anlamını taşımaktadır: **коралл** (yun.korallion,tr.mercan), **металл** (yun.metallon,tr.metal), **сапфир** (yun.sappheiros,tr.safir), **магнит** (yun.magnetis,tr.mıknatis), **крокодил** (yun.krokodeilos,tr.timsah) v.s.

Rusya'nın kelime hazinesine büyük etkisini yapan başka bir dil **Türkçedir**. Alıntıların başlangıç tarihi Kiyev Rusyasının Avar, Hazar ve diğer Türk halkların komşusu olduğu zamanlara uzanmaktadır.Asırlarca Ruslar ve Türkler çeşitli ilişkilerde bulunmuştur. Bu temaslar kültürel, ticari ve askeri olmuştur. “Sonuç olarak Rus Dilinde VIII-XII.yy. savaş, donanma, göçebe ile ilgili, para isimleri ve Rusların Türklerden alıp benimsediği günlük hayatta yer alan bazı kelimeler gibi birçok alıntı yer almıştır.”²

Göçebe hayatın kelimeleri : **кибитка** (tatarca.kibit,tr.çadır), **арба** (tr.araba)

Giysi ve süs eşyasıyla ilgili kelimeler: **башлык** (türk dil ailesi.başlyk, tr.başlık), **башмак** (tatarca.boşmak,tr.potin), **кушак** (tr.kuşak), **колпак** (tr.kapak), **алмаз** (tr.elmas), **бирюза** (tr.firuze) , **сарафан** (türk dil ailesi.serapa, tr.elbise türü)

Savaş ve donanım aletleriyle ilgili kelimeler: **кинжал** (arap.hancar,tr.hançer)

---

² И. Г. Добродомов **НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ИЗУЧЕНИЯ ТЮРКИЗМОВ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ** (Вопросы лексики и грамматики русского языка. <http://www.philology.ru/linguistics2/dobrodomov-67.htm>

At türleriyle ilgili kelimeler: **буланный** (tr.kula), **бурый** (tr.boz rengi) **каурый** (tatarca.kauray,tr.açık doru), **чалый** (kır at)

Hayvan ve bitki türleriyle ilgili kelimeler: **барсук** (tr.porsuk), **кабан** (tr.kaban), **табун** (türk dil ailesi.tabun,tr.yılkı), **арбуз** (tr.karpuz), **изюм** (tr.üzüm), **камыш** (tr.kamış)

*Yiyecek ve içecek türleriyle ilgili kelimeler:***плов** (tr.pilav), **пирог** (tr.börek), **кабачок** (tr.kabak), **чебурек** (tr.çiğ börek), **балык** (tr.balık), **шашлык** (tr.şişlik et, kebar)

Kamu sisteminde ve ticaret alanında kullanan kelimeler: **орда** (tr.ordu), **хан** (tr.han), **визирь** (tr.vezir), **мечеть** (tr.mesçit), **казак** (Kuban bölgesinin Kazak askeri), **базар** (tr.pazar)

Alaylı kelimeler: **башка** (tr.baş), **ералаш** (tr.yer alış, hercümerç)

Hayatın diğer yönlerini yansıtan bazı kelimeler : **наждак** (türk dil ailesi.nadçak,tr.zımpara), **карандаш** (tr.kara taş)

Rus Dilinin kelime haznesinin bir kısmını **Latince** alıntılar veya Latinizm'ler oluşturmaktadır. Rusçaya farklı yollardan ve farklı dönemlerde girmiştir, X-XV.yy'da. Yunancadan, XV-XVI. yy'da. Ukraynacadan ve Lehçeden, XVII.yy.'dan itibaren ise direk Latinceden ve Batı Avrupa dillerinden (örneğin Almanca ve Fransızca)girmiştir.Çünkü Latince asırlar boyunca neredeyse tüm Batı Avrupa'nın edebi diliydi. Latince alıntılarının büyük bir kısmı Rusçaya XVII-XVIII.yy'da. girmiştir. Genellikle bu alıntılar grubunu bilimsel ve kamusal-siyasi terimler oluşturmaktadır. Birçok Latince alıntı kelimeler Yunanca alıntı kelimelere benzer bir şekilde uluslararası terimler olarak kullanılmaktadır.

Tıbbi terimler: **ампутация** (lat.amputatio,tr.ampütasyon), **операция** (lat.operatio,tr.ameliyat), **резекция** (lat.resectio,tr.rezeksiyon), **ангина** (lat.ango,tr.anjin), **вена** (lat.vena,tr.damar), **пациент** (lat.patiens,tr.hasta)

Okul hayatını yansıtan kelimeler: **школа** (lat.schola,tr.okul), **аудитория** (lat.auditorium,tr.sınıf), **курс** (lat.cursus,tr.kurs), **каникулы** (lat.caniculares,tr.okul tatili), **экзамен** (lat.examen,tr.sınav), **экскурсия** (lat.exkursio,tr.gezi), **диктант** (lat.dicto,tr.dikte), **конспект** (lat.conspektus,tr.özet), **глобус** (lat.globus.yerküresi)

Genel bilimsel kelimeler: **формула** (lat.formula,tr.formul), **эволюция** (lat.evolutio,tr.evrım), **эрудиция** (lat.eruditio,tr.zeka), **максимум** (lat.maximum,tr.maksimum), **минимум** (lat.minimum,tr.minimum), **процесс** (lat.processus,tr.işlem), **натура** (lat.natura,tr.tabiat)

Kamusal-siyasi ve hukuki alandaki kelimeler: **класс** (lat.classis,tr.sınıf), **нация** (lat.natio,tr.milliyet), **интеллигенция** (lat.intelligentia,tr.aydınlar), **депутат** (lat.deputatos,tr.millet vekili), **делегат** (lat.delegatus,tr.aday), **пленум** (lat.plenum,tr.plenum), **сенат** (lat.senatus,tr.senato), **корпорация** (lat.corporatio,tr.şirket), **алиби** (lat.alibi,tr.suçsuzluğun kanıdı), **адвокат** (lat.advokatus,tr.avukat), **ревизия** (lat.revisio,tr.teftiş), **коллега** (lat.collega,tr.meslektaş), **канцелярия** (lat.cansellarius,tr.kalem odası), **нотариус** (lat.notarius,tr.noter), **цензура** (lat.censura,tr.sansur)

Bazı Latince alıntılar günlük hayat, kültür ve insan isimlerinden oluşmaktadır:
фабрика (lat.fabrica,tr.fabrika), **мотор** (lat.motor,tr.motor), **мята** (lat.menitha,tr.nane), **цемент** (lat.caementum,tr.çemento), **форма** (lat.forma,tr.form), **церемония** (lat.caerimonia,tr.tören), **автор** (lat.au(c)tor,tr.yazar), **экземпляр** (lat.exemplar,tr.eser), **Валерий** (lat.valerii,tr.Valeriy)

Birçok Latince kelime uluslararası terim olarak kabul edilmiştir:

абсолютный (lat.absolutus,tr.salt), **дедукция** (lat.deductio,tr.mantıksal),
диктатура (lat.dictatura,tr.zülüm), **коммунизм** (lat.communis,tr.komunizm),
социализм (lat.socialis,tr.sosyalizm), **материализм** (lat.materialis,tr.maddecilik),
интернационализм (lat.inter+natio,tr.enternasyonalizm), **кооперация**
(lat.cooperatio,tr.kooperasyon), **конституция** (lat.constitutio,tr.anayasa),
корпорация (lat.corporatio,tr.korporasyon) , **лаборатория**
(lat.laboratorium,tr.laboratuvar), **меридиан** (lat.meridianus,tr.meridyen), **акцент**
(lat.accentus, tr.şive), **валентность** (lat.valens, tr.birleşim değeri), **дефис**
(lat.divisio, tr.kısa çizgi), **интонация** (lat.intonatio, tr.tonlama)v.s.

Alman Dilinden Rus Diline kelimeler XIII. yy'dan itibaren girmeye başlamıştır, ve Gotça Dilinden girmiştir, örneğin **вельбудь-вельблюдь-верблюд** (deve) . XVI. yy.'da bu tür alıntılarının sayısı artmış ama XVII –XVIII. yy.'da Büyük Petro'nun reformların sonucu olarak daha büyük bir artış olmuştur. Onların arasında en çok askeri niteliklerini taşıyan kelimeler olmuştur. Almanca'dan alıntı kelimelerin grubunu oluşturan diğer kelimelerin arasında ticari terimler, giysi ve süs eşyalarının adları, hayvan, bitki ve metallerin adlarıdır.

Bu kelimeler hem ağızdan ağıza hem de yazı yoluyla Rusçaya girmiştir.

Askeri kelimeler: **вахта** (alm.wacht,tr.nöbet), **форт** (alm.fort,tr. hisar, kale),
лафет (alm.lafette,tr.kundak, top arabası), **мундир** (resmi ceket), **орден**
(alm.orden.nişan), **шомпол** (alm.stempel,tr.harbi), **солдат** (alm.soldat,tr. asker),
рота (alm.rotte,tr.bölük), **ефрейтор** (alm.gefreiter,tr.onbaşı), **командир**
(alm.kommandeur, tr.kaptan), **лагерь**(alm.lager, tr.kamp), **штаб** (alm.stab,
tr.kurmay) v.s.

Üretim kelimeleri: **верстак** (alm.werkstatt,tr.tezgah), **стамеска** (alm.stemmeisen,tr.iskarpela), **фуганок** (alm.fugebank,tr.planya), **шайба** (alm.scheibe,tr.rondela), **штатив** (alm.stativ,tr.sehpa),**шахта** (alm.schacht,tr.maden ocağı), **филенка** (alm.fullung,tr.ayna), **шифер** (schifer,tr.arduaz), **матрица** (alm.matrize,tr.matris), **шрифт** (alm.schrift,tr.punto), **шаблон** (alm.achablone,tr.kalıp), **рентабельный** (alm.rentabel,tr.verimli)

Ticari kelimeler: **фрахт** (alm.fracht,tr.gemi kirası), **штемпель** (damga), **кассир** (kasiyer), **бухгалтер** (alm.buchhalter,tr.muhasibeci), **вексель** (alm.wechsel,tr.bono) v.s.

Sanat terimleri : **мольберт** (alm.malbrett,tr.şövale), **ландшафт** (alm.landschaft,tr.açikhava resmi), **штрих** (alm.strich,tr.çizgi), **лейтмотив** (alm.leitmotiv,tr.leytmotif), **масштаб** (alm.maßstab,tr.ölçek), **блик** (alm.blick,tr.yansıma), **гастроли** (alm.gast –misafir+rolle –rol,tr.turne) , **флейта** (alm.flöte,tr.flüt), **валторна** (alm.valdhorn,tr.valtorn), **танец** (alm.tanz,tr.dans), **маляр** (alm.mlaere,tr.boyacı), **балетмейстер** (alm.ballettmeister,tr.koreograf)

Tibbi terimler: **бинт** (sargı bezi), **фельдшер** (alm.feldscher,tr.sağlık memuru), **шприц** (alm.spritze,tr.şırınga), **курорт** (alm.kurort,tr.kaplıca), **вата** (alm.watte,tr.pamuk), **стерильный** (steril)

Kamusal-siyasi alandaki kelimeler: **диктат** (alm.diktat,tr.diktat, zülüm), **фальсифицировать** (alm.falzifikation,tr.tahrif etmek), **приоритет** (alm.priorität,tr.öncelik), **агрессор** (alm.aggrezzor,tr.saldırgan), **лозунг** (alm.losung,tr.pankart)

Satranç oyunu terimleri: **цейтнот** (alm.zeit-zaman+not-ihtiyaç,tr.zaman darlığı), **гроссмейстер** (alm.großmeister,tr.büyük usta), **эндшпиль** (alm.endspiel,tr.satrançta oyun sonu)

Mutfak aletlerinin, giysi, ev, eğlence, av, bitki ve hayvan adları: **кухня** (alm.kuchina,tr.mutfak), **бутерброд** (alm.butterbrod,tr.sandviç), **крендель** (alm.krengel,tr.simit), **паштет** (alm.paztete,tr.ezme), **гоголь-моголь** (çiğ yumurtadan yemek), **рислинг** (alm.riesling,tr.güreş türü), **галстук** (alm.halstuch,tr.kravat), **шляпа** (alm.schlappe,tr.şapka), **фартук** (alm.fortuch,tr.önlük), **парикмахер** (alm.perückennacher,tr.berber), **картофель** (alm.kartoffel,tr.patates), **пудель** (alm.pudel,tr.kıvırcık tüylü fino), **вольфрам** (alm.wolfram,tr.volfram), **кварц** (alm.quarz,tr.kuvars) v.s.

XVIII. yy.-XIX. yy. arasında Rusya ve **Fransa** arasında hem çok olumsuz (1812y.savaşı) hem de çok olumlu (edebiyat, sanat gibi) ilişkiler olmuştur. O dönemin adın kısmına ait olan bir insan mutlaka Fransızca bilmeliydi. Şiirler ve mektuplar Fransızca yazılırdı. Varlıklı bir aile bakıcı olarak çocuklarına Fransa'lı bir kadını veya erkeği almaya çalışırdı. Bunların sonucu olarak Rus Diline birçok Fransızca kelime girmiştir. Ve onlar hayatın tüm yönlerini kapsamıştır: yerleşim alanı, giysi, süs eşyaları, mutfak ve sofrası, sosyetik yaşamı v.s.

Örneğin: **терраса** (fr.terrasse,tr.teras), **канделябр** (fr.candelabre,tr.şamdan), **шинель** (fr.chenille,tr.kaput), **комбинезон** (fr.combinaison,tr.tulum), **одеколон** (fr.eau de Cologne,tr.kolonya), **парфюмерия** (fr.parfumerie,tr.parfümeri), **маникюр** (fr.manicure,tr.manikür), **салат** (fr.salade,tr.salata), **пломбир** (fr.plombieres,tr.kaymaklı dondurma), **шампанское** (fr.champagne,tr.şampanya), **мармелад** (fr.marmelade, tr.marmelat), **сосиски** (fr.saucisse,tr.sosis), **винегрет**

(fr.fivinaigrette,tr.salata çeşidi), **эскимо** (fr.esguimau,tr.çikolata kaplı dondurma), **лимонад** (limonata), **десерт** (fr.dessert,tr.tatlı), **крем** (fr.creme,tr.krem), **шик** (fr.chis,tr.şık), **маскарад** (fr.mazcarade,tr.maskeli balo), **вальс** (fr.valse,tr.vals)

Sanat terimleri (tiyatro ağırlıklı): **партер** (fr.parterre,tr.parter), **фойе** (fr.foyer,tr.fuaye), **рампа** (fr.rampe,rampa), **афиша** (fr.affiche,tr.afiş), **эстрада** (fr.estrade,tr.sahne), **экран** (fr.ecran,tr.ekran)

Kamusal-politik alandaki terimler: **парламент** (fr.parlement,tr.parlamento), **премьер** (fr.premier,tr.başbakan), **бюрократ** (fr.bureaucrate,tr.bürokrat), **режим** (fr.régime,tr.rejim), **дебаты** (fr.debats,tr.tartışma), **коммюнике** (fr.communiqué,tr.bildiri)

Askeri kelimeler: **траншея** (fr.tranchée,tr.siper, hendek), **блиндаж** (fr.blindage,tr.sığınma), **арсенал** (fr.arsenal,tr.silah deposu), **баррикада** (fr.barricade,tr.barikat), **патруль** (fr.patrouille,tr.devriye)

Ticaret, endüstri ve ulaştırmayla ilgili olan kelimeler: **аванс** (fr.avance,tr.avans), **баланс** (fr.balance,tr.bilanço), **магазин** (fr.magasin,tr.mağaza), **киоск** (fr.kiosgue,tr.dükkan) , **монтер** (fr.monteur,tr.montör), **экипаж** (fr.équipage,tr.ekip), **депо** (fr.dépôt, tr.depo), **багаж** (fr. Bagage, tr. bagaj), **купе** (fr.coupe,tr.kompartıman)

İngilizce kelimeler Rus Diline Büyük Petro döneminde girmeye başlamış, XIX-XX. yy. girmeye devam etmiş, ama en büyük kısmı XX-XI.yy. arasında “demir perde” kalktıktan sonra girmiştir.

Denizcilikle ilgili kelimeler: **шхуна** (ing.schooner, tr.ıskuna), **бриг** (ing.brig,brigantino, tr.gemi çeşidi), **траулер** (ing.travler, tr.balıkçı gemisi)

Sporla ilgili kelimeler: **ринг** (ing.ring, tr.ring), **бокс** (ing.box, tr.boks), **футбол** (ing.football, tr.futbol)

Teknik ve ulaştırmayla ilgili kelimeler: **конвейер** (ing.convey, tr.konveyör), **комбайн** (ing.combine, tr.biçerdöver), **танк** (ing.tank, tr.tank), **радар** (ing.radar, tr.radar), **бульдозер** (ing.bulldozer, tr.buldozer), **контейнер** (ing.container, tr.konteyner)

Kamusal-politik alandaki kelimeler: **митинг** (ing.meeting, tr.miting), **бойкот** (ing.boycott, tr.boykot), **клуб** (ing.club, tr.kulüp), **нокаут** (ing.knock+out, tr.nakaut), **билль** (ing.bill, tr.yasa), **эскалация** (ing.escalation, tr.tırmanma), **бум** (ing.boom, tr.suni canlılık), **памфлет** (ing.pamphlet, tr.yergi), **демпинг** (ing.dumping, tr.damping)

Günlük hayattan kelimeler: **холл** (ing.hall, tr.hol), **сквер** (ing.square, tr.bahçe), **комфорт** (ing.comfort, tr.rahatlık), **клумба** (ing.clump, tr.tarh), **лифт** (ing.lift, tr.asansör), **бифштекс** (ing.beef+steak, tr.büftek)

1.2 ALINTI KELİMELERİN ÖZELLİKLERİ

Bir dil yabancı bir dilden farklı şekillerde yararlanabilir, mesela sesleri ve ses birleşimlerini alarak. Örneğin [ф]-[f] sesi Rusçaya Yunan Dilinden- **Федор** (Fedor), **Фома** (Foma), **Филипп** (Filipp), **фонарь** (yun.phanarion,tr.fener) gibi kelimelerle birlikte girmiştir.

Yanısıra morfem gibi dil öğeleri de alıntı olarak bir dile başka bir dilden girmektedir. Örneğin kelime yapan son ek **-изм**, **-ист** gibi. Bunlar Rus Diline **специалист**(fr.specializte,tr.uzman), **коммунизм**(lat.communis,tr.komunist) kelimeleriyle birlikte girip yerleşmiş ve **штанга** (alm.stange,tr.ağırlık), **культуризм** (ing.physical culture, tr.culturisme, atletizm) gibi Rusça kelimelerin oluşmasına yol açmıştır. Yani alıntı, değişik dil öğelerinin bir dilden başka bir dile geçmesidir.

Yunanca alıntı kelime gruplarının özellikleri:

Yunancadan alıntuların fonetik ve gramatik temel özellikleri:

nc, **kc**, **mv**, **mn** ses birleşimi: **психология** (psikoloji), **синтаксис** (yun.syntaxis, tr.sintaksis) v.s.

Son ekler: **-ад-а**, **-иад-а**, **-ис**, **-иск**, **-ос**: **лампада** (yun.lampas, tr.lamba), **олимпиада** (yun.olympias, tr.olimpiyat), **базис** (yun.basis, tr.temel), **obelisk** (yun.obeliskos, tr.heykel), **пафос** (yun.pathos, tr.hava. *argo*)

Ön ekler: **а-**, **ан-**, **анти-**, **архи-**, **пан-**, **эв-**, **гипер-**, **гипо-** :

алогизм (yun.a-logismos, tr.mantıksızlık), **анемия** (yun.an-haima, tr.kansızlık), **антипатия** (yun.antipatheia, tr.antipati), **панорама** (pan+yun.horama, tr.manzara), **гипербола** (yun.hyperbole, tr.hiperbol)

Kelimelerin kökleri: **авто(сам)**-kendi, **антропо(человек)**- insan, **аристо(лучший)**- en iyisi, **арифо(число)**- rakam, **астер(звезда)**- yıldız, **био(жизнь)**- hayat, **ботан-(растение)**- bitki, **гаст(е)р(желудок)** (mide), **гео-(земля)**- toprak, **гек(а)т(сто)**- yüz, 100, **гиги(здоровый)**- sağlıklı, **гигро(влажный)**- nemli, **гидро(вода)**- su, **гинек(женщина)**- kadın, **гипн(сон)**- uyku, **грамма(буква)**- harf, **граф(писать)**- yazmak, **гели(солнце)**- güneş, **дека(десять)**- on, **дем(народ)**- halk, **ди(два)**- iki, **дидакт(обучение)**- eğitim, **зоо(животное)**- hayvan, **кило(тысяча)**- bin, **косм(вселенная)**- evren, **макро(длинный)**- uzun, **микро(малый)**- küçük, **моно(единый)**- tek,bütün v.s.

Türk Dillerinden alıntılar grubun özellikleri:

Türk dillerinden alıntıların fonetik ve morfolojik özellikleri:

Singarmonizm: **айда** (tr.haydi), **тулуп** (tr.tulum);

Eski son ekler **-мак** (mak), **-лык** (lık), **-ча** (ça): **башмак** (tatarca.boşmak,tr.potin), **ярлык** (tatarca.erlık,tr.etiket), **алыча** (tr.alıç);

Ön ek **“баи”**- (tr.baş)- **башка** (tr.baş,tr.kafa). **кибитка** (tatarca.kibit,tr.çadır), **арба** (tr.araba)

Latince alıntılar grubun özellikleri:

Latince kelimelerin temel özellikleri:

Son ekler: **-ум, -ус, -ент, -тор, -ат, -ци(я), -ур(а)**: **консилиум** (lat.consilium,tr.konsültasyon), **статус** (lat.status,tr.statü), **инцидент** (lat.incidens,tr.hadise), **экватор** (lat.aequator,tr.ekvator), **декан** (lat.decanus,tr.dekan), **секция** (lat.sectio,tr.seksiyon), **арматура** (lat.armatura,tr.armatür)

Ön ekler: **де-, ин-, интер-, ре-, ультра-, экс-, пост-, про-, ретро-, суб-, транс-**: **депрессия** (lat.depressio,tr.depresyon), **инфляция** (lat.inflatio,tr.enflasyon), **интервенция** (lat.interventio,tr.müdahale), **репрессия** (lat.repressio,tr.baskı) , **ультрамарин** (lat.ultra+marinus,tr.lacivert), **экскурс** (lat.excursus,tr.gezi), **постскриптум** (lat.post scriptum,tr.hamış), **проректор** (lat.pro+rector,tr.rektör (yerine)yardımcısı), **ретроград** (lat.retrogradus,tr.gerici), **субординация** (lat.subordinatio,tr.astın üste itaat sistemi), **транскрипция** (lat.transcriptio,tr.transkripsiyon)

Kelimelerin kökleri: **ави(птица)-** kuş, **акв(вода)-** su, **ауди (слух)-** ses , **би(дву)-** ikili, **вице(вместо)-** yerine, **вок(голос)-** ses, **гранд(большой)-** büyük, **дант-(зубы)-** dişler, **дик-т(говорить)-** konuşmak v.s.

Yunanca-Latince morfemlerden bugün bile yeni terimler yapılmaktadır: **астроботаника** (yun.aster+botanik,tr.astrobotanik) , **барограф** (yun.baros(ağırlık)+ grapho(yazmak),tr.barograf), **космонавтика** (yun.nautiké,tr.uzaycılık), **магнитофон** (yun.magnetis+phone,tr.teyp), **микрофон** (yun.mikros+phōnē,tr.mikrofon), **нейтрон** (yun.neuter,tr.nötron), **телевизор** (yun.tele+lat.viso,tr.televizyon), **фотосинтез** (yun.photos+synthesis,tr.fotosintez), **цикло трон** (yun.kyklos+thrónos,tr.siklotron), **эгоцентризм** (lat.ego+ centrum,tr.egosantrizm)

Latince son ekler bazen hakiki Rusça olan kelimelere de eklenmektedir: **свинтус** (domuz, *argo*), **старушенция** (argo-moruk), **верхотура** (birşeyin başı, *argo*)

Rusçaya eski alıntılar dışında Batı Avrupanın yeni dillerinden yani Almanca, İngilizce, Fransızca, Hollandaca, İtalyanca ve İspanyolcadan da kelimeler girmiştir.

Almancadan alıntılar grubun özellikleri:

Almanca alıntuların temel fonetik ve gramatik belirtileri :

ау, ей ses birleşimleri, **шт**, **шп** sözcük başları: **шлагбаум** (alm.schlagbaum,tr.geçit parmaklığı), **штамп** (alm.stamp,tr.ekaşe), **шприц** (alm.spritze,tr.şiringa)

ünlü harflerin olmadığı kelime oluşumu: **бакенбарды** (alm.backen+bart,tr.favori,yanak+sakal.), **мундштук** (alm.mundstuck,tr.ağızlık, zivana), **хормейстер** (yun.chorós+alm.meister,tr.koro şefi)

Fransızca alıntılar grubun özellikleri:

Fransızca alıntuların fonetik ve gramatik temel belirtileri:

Kelimelerin ortasında **уэ, уа, оа** harflerin birleşimi: **дуэль** (fr.duel,tr.duelo), **вуаль** (fr.voile,tr.vualet), **боа** (fr.boa,tr.süs eşyası)

Ünsüz harflerin önünde **ам, ан** harflerin birleşimi: **амплуа** (fr.emploi,tr.rol), **пансион** (fr.pension,tr.pansiyon)

Yumuşak hışırtılı harfleri içeren kelimeler: **жюри** (fr.jury,tr.jüri), **брошюра** (fr.brochure,tr.broşür)

Vurgu son hecede **е, и, о** harflerine düşen kelimeler: **турне** (fr.tournée,tr.gezi,turne), **пенсне** (fr.pince+nez,kelebek gözlük,sıkıştırmak+burnu), **пари** (fr.pari,tr.bahis), **бюро** (fr.bureau,tr.büro)

Eğer kelime Rusça ek almadıysa ve vurgu son heceye düşüyorsa: **партнер** (fr.partenaire,tr.ortak), **секретарь** (fr.secretaire,tr.sekreter)

İngilizce alıntılar grubun özellikleri:

İngilizce alıntuların fonetik ve gramatik temel belirtileri:

дж harflerin birleşimi: **джин** (ing.gin,tr.cin), **жем** (ing.jam,tr.marmelat), **джинсы** (ing.jeans,tr.kot pantolon)

ч ünsüzü: **чек** (ing.chick,tr.fiş), **спич** (ing.speech,tr.bir olayla veya bir insanla ilgili kısa konuşma)

-инг soneki: **смокинг** (ing.smoking,tr.smokin), **тренинг** (ing.training,tr.ders,alıştırma), **прессинг** (ing.pressing,tr.baskı)

“Tarih ve Dil her yönden bir birine sıkı sıkıya bağlı kavramlardır.”³ Rus Dili tarih boyunca farklı halklardan, farklı sebeplerden dolayı ve farklı şekilde yararlandığı ortada. Buna benzer durum her dilde mevcuttur ve dildeki bu yenilikler doğaldır. Kostomarov’a göre Rus Dili’ndeki alıntuların olması sorun değil, sorun olan yeniliklerin kullanılmasının oranı ve şekli.

---

³Z. Bağlan ÖZER “Rus Dilinin Gelişme Evreleri” Ankara-2004

II. BÖLÜM

2 XX.YY SONU VE XXI.YY BAŞI TARİHSEL OLAYLAR

2.1 PERESTROYKA YILLARI VE POLİTİK REFORMLARIN DİLDEKİ ETKİLERİ

“Perestroyka” oldukça tartışmalı bir kavramdır. Bu kavram herkesin dilinde şahsi politik görüşlere denk düşen anlamlar taşır. “Perestroyka” kavramı 1985-1991 yılları arasında yaşanan sosyo-politik değişim sürecini ifade etmektedir. Avrupa’da yol açtığı önemli değişiklikler itibarıyla perestroyka dönemi bütün dünyada haklı olarak büyük Fransız İhtilali ve 1917 yılında Rusya’da meydana gelen Ekim Devrimi gibi tarihi hadiselerle kıyaslanmaktadır. Böylelikle, 1985 yılında “perestroyka” terimi Rusçanın siyasi kelimeleri arasına girmiştir. 1985 yılının nisan ayı, mevcut sisteme kısmi yenilikler getirmeye yönelik ağır ve temkinli bir şekilde gelişen reformlara başlangıç olmuştur. Uzay araştırmaları için teçhizatlanma konusunda ABD’den geri kalınması “onarma sürecinin” başlangıç nedeni olmuştur. Ekonomik nedenlerden ötürü “yıldız savaşları” programına cevap verilememesi, Sovyetler Birliği yöneticilerini Rusya’nın ileri teknoloji alanındaki yarışı kaybettiğini kabul etmek zorunda bırakmıştır.

Projenin amacı tamamem sistemi değiştirmek değildir. Mevcut düzen yöneticileri tamamıyla tatmin etmekteydi. Sadece bu sistemi yeni, bilhassa uluslararası şartlara uygun hale getirmeyi amaçlamaktaydılar. Yapılanma sürecinin

başlangıcındaki tasarısında ,en önemli faktör teknolojiydi, insanların sosyal , ekonomik ihtiyaçları ise gözardı edilmişti.

1985 yılında Sovyetler Birliği Komünist Parti Merkez Komite'sinin nisan ayı genel kurulunda , SBKP'nin Genel Sekreteri olan Gorbaçov 'un , hazırladığı “hızlanma stratejisi” projesini sunmuştur. Gorbaçov yaptığı konuşmada projenin özünü “ Bilimsel - teknik devrimin nimetlerinden geniş ölçüde yararlanarak, sosyalist ekonomi şeklini günümüz şart ve taleplerine uygun hale getirerek, sosyo-ekonomik ilerleme sürecinde önemli bir hıza ulaşmak zorundayız” .şeklinde tanımlamıştır.

70 yılların başlarında uzmanlar , Sovyetler Birliği'nin ABD, Batı Avrupa ve Japonya gibi ülkelerden oluşan kapitalist dünyanın ekonomisiyle olan yarışa dayanamadığını anlamışlardır. Bilim ve teknik alanında devrim yapmak suretiyle ekonomik gelişimi hızlandırmak gibi önemli bir hedef belirlemişlerdir. Politbüro ve Bakanlar kurulu üyeleri bu amacı nasıl gerçekleştirecekleri hususunda toplantılar düzenlemiş, ilerlemeye nereden başlayacağı tartışılmıştır,sonuçta tüm sektörlerde yeni makine yapılmasına karar verilmiştir.Ancak Kamu iktisadi teşebbüsleri arasında rekabet olmaması ,bu kuruluşların yöneticilerini yeni teknolojileri uygulama konusunda başarısız kılmıştır. Ne de olsa fabrika ve atölyelerin nasıl çalıştığına bakılmaksızın düzenli bir şekilde hazineden para aktarılmaktaydı. “Hızlanma” aşaması bu sebeplerle gerçekleşmemiştir.

Üst düzey yönetim kademesinde bulunan “devrimciler” ekonomi reformlarında ciddi başarısızlıklar yaşarken ,şeffaf politika uygulamasında kayda değer başarılar elde etmişlerdir. XIX.yy.'ın 60' lı yıllarında II. Aleksandr Hükümeti, kölelik taraftarı muhafazakar asilzadeler ve memurlar ile mücadele ederken , gazeteci ve yazarların yolsuzlukları gün ışığına çıkarmalarına müsaade edilerek şeffaflık

politikası uygulanmıştır. II Aleksandr dönemindeki “yukarıdan devrimcilik” tarihini, iyi bilen Gorbaçov un müsteşarları, bu konudaki deneyimlerini kullanmaya karar vermişler ve şeffaflık politikasını “Glasnost” olarak adlandırmışlardır.. 1986’dan itibaren gazete ve dergi sayfalarında rüşvet alan üst düzey bürokratları, görevini savsaklayan memurları , siyasal parti çevrelerinde yasaları ihlal eden kişileri hedef alan eleştiriler gün geçtikçe çoğalmıştır.

Şeffaflık politikası Sovyet aydınları cephesinde büyük hayranlık uyandırmıştır. Birçok bilim adamı, yazar , gazeteci “Stalin’in vahşetini” gün ışığına çıkarmayı bir vatandaşlık görevi olarak nitelendirmiştir.TV ve radyodan insanlara yeni hayat tarzı aşılamaaya çalışan,özgürlükleri hakereket geçirmeye amaçlayan ,seçme ve seçilme haklarını tanıtan , sloganlar atılmaya başlamıştır. 1937 – 1938 yıllarında yaşanan trajedi hakkında 1987 – 1989 yıllarında “Moskovski Komsomolets”, “Argumenty i Fakty”, “İzvestija”, “Pravda” gazetelerinde , “Oganyok”, “Novy Mir”, “Drujba Narodov”, “Zvezda”, “Okt’abr” ve “Neva” adlı dergilerde yazılan haber ve makalelerle birçok şey gün ışığına çıkarılmıştır. Sansür zayıflamış , yasaklanan konular her geçen gün azalmıştır.

1985 yılına kadar yasaklanan yazar, siyasetçi ve Sovyet rejiminin tüm “düşmanları” aklama politikası uygulanmaya başlamıştır. 1990 yılına doğru ise sıra Sovyet iktidarının en azılı düşmanı A.I Soljenitsın’e .gelmişti Perestroyka döneminde sinema sevenler, eskiden ulaşamadıkları ,Sovyet döneminde yasaklı olan , örneğin izleyicileri komünizm zamanlarından kalma adetleri terk etmeye çağıran T.Abuladze’nin “Tövbe” gibi filimleri izleyebilme fırsatı bulmuşlardır. E.Neizvestniy, M.Şemyakin gibi yurt dışına iltica eden sanatçı ve heykeltıraşların sergileri açılmıştır. Soljenitsın’ın önceden yasaklanan kitabı “Gulak yarımadası” yayımlanmıştır.

Yasaklanan müzisyenler saklandıkları yerden çıkmışlardır. Bu dönemde “Kino”, “Alisa”, “Akvaryum” ve “DDT” adlı rock gruplarının şöhretleri doruğa çıkmıştır. Ülkede dini inanç hayatı canlanmıştır. 1988 yılında Rusya’da Hristiyanlığın kabulünün 1000. yıldönümü görkemli bir şekilde kutlanmıştır. Bundan sonra Rus Ortodoks kilisesine yapılan baskı son bulmuş, Müslümanlara , Budistlere ve tüm diğer dinlerin temsilcilerine özgürlük tanınmıştır.

Perestroyka döneminde yaşanan en önemli ekonomik ve politik yenilikleri ,postkomünist ve demokrasi öncesi cumhuriyet olarak nitelendirebiliriz.

Bağımsız yeni Rusya’nın önünde oldukça zorlu ve önemli görevler duruyordu. Bu görevlerden en öncelikli olanları, ülkeyi krizden çıkararak ,Rus halkına hak ettiği yaşam koşullarını sağlayacak ekonomik reformları gerçekleştirmek, Rusya’nın “dünyaya açılımını sağlamak” olmuştur.

Perestroyka’yla birlikte başlatılan özgür demokratik toplum sürecini devam ettirmek gerekiyordu. Ülkede artık, şeffaflık politikasıyla gelişen gerçek bir ifade özgürlüğü vardı. Basın özgür bir hale gelmişti.

Göründüğü gibi Rusya’nın siyasetinde XX.yy.sonunda ve XXI.yy.başında yer alan reformlar kaçınılmazdı. İnsanlar bu siyasi değişimlere ve beraberinde gelen yeni hayat tarzına hazır değildi.Sadece sistemin izin verdiği ölçüde yaşam sürdüren insanlar ,değişim sürecinin ilk aşamasında kültürel deformasyon yaşamıştır.

Dil insanların hayatını idame ettirmesi için bir araçtır.Koşullar değiştikçe bu araçta da değişim zaruridir. Yaşanan kültürel farklılıklar zorunlu olarak dile yeni kelimler katmıştır. Dolayısıyla eski rejime ait kelimler toplum tarafından kullanılmamaya

başlanmıştır.Sonuç olarak sosyal,ekonomik ve kültürel yenileşme süreci toplumsal hayatı ve Rus Dilini hem iyi ,hem de kötü yönde etkilemiştir.

III. BÖLÜM

XX. YY. SONUNDA VE XXI.YY. BAŞINDA RUS DİLİNİN KELİME HAZİNESİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Rusya'nın ekonomi, siyasi ve sosyal alanlarında sallantıların yaşandığı son yirmi yılda (1985 – 2005) gözlenen değişimler Rus Dilindeki hızlı değişim sürecine örnek olarak gösterilebilir. I.Petro reformları döneminin yaşandığı XVIII. yüzyılın başında ve 1917'deki devrimden sonra olduğu gibi geçmişte de buna benzer süreçler yaşanmıştır. Kostomarov'a göre bir dil farklı şekilleri olsa da, kendi özelliğini ve şahsiyetini kaybetmez ve bunun nedeni güçlü ve esnek altyapısıdır (kelime hazinesi, sözdizim ve üslubu).

Son yirmi yılda Rusya'da önemli siyasi değişikliklerin sonucu olarak Rus Dilinin kelime hazinesinde köklü değişimleri ortaya çıkaran gerçek bir patlama yaşanmıştır. Bu durum dil bilimcilerin de aralarında bulunduğu birçok insana, çağdaş Rus Dilinde bir tahrip, bozulma, çöküş, kriz ve zayıflama teşkil etmiş ve Rusçanın bu süreçlere karşı nasıl muhafaza edileceği ve korunacağı sorusunu gündeme getirmiştir.

Bu değişimler, dilin yavaş gelişim sürecinde olduğu gibi yavaş yavaş değil de, dil unsurlarının ihtiyaçları doğrultusunda, çağımızın nispeten daha güncel kavramlarını ifade eden kelimeleri türeten, ortak köklü kelimeler grubunu oluşturan hızlı bir süreç olmuştur. Örnek olarak

Перестройка (yeniden yapılandırma, *isim*): **перестроечный** (yeniden yapılandırma süreciyle ilgili, *sıfat*), **перестроечник** (yeniden yapılandırmayı gerçekleştiren, *isim*), **антиперестроечный** (yeniden yapılandırmaya karşı olan,

sıfat), **доперестроечный** (yeniden yapılandırma sürecinden önce, *sıfat*), **постперестроечный** (yeniden yapılandırma sürecinden sonra, *sıfat*), **контрперестроечный** (yeniden yapılandırmaya karşı olan, *sıfat*) v.s.

Демократ (demokrat): **антидемократик**(demokrasiye karşı olan, *isim*), **антидемократизатор**(demokrasiye karşı olan, *isim*), **демократизированный** (demokrasileşmiş), **демблок**(demokratların grubu), **демсоюз**(demokratların birliği) gibi kelimeleri gösterebilir.

Bu süreç içinde meydana gelip ve sözlüklere henüz girmemiş kelimelerin başka örnekleri:

- Politika, devlet yapısı, ideoloji alanında: **авторитаризм** (zulüm), **административно-командный** (yönetim, *sıfat*), **антиноменклатурный** (anti terimsel), **антиправо** (karşı hak), **антиправовой** (haksız), **конфромизм** (konformizm) , **сталинщина** (Stanlincilik, Stalin idealistliği)
- Ekonomi ve finansal çalışma alanında: **акционирование** (hisselere bölmek), **бартер** (değiş-tokuş), **безвалютный** (dövizsiz), **безналичка** (nakit olmayan ödeme), **безналоговый** (vergisiz), **бизнесменка** (iş kadını), **бессобственнический** (özelleştirilmemiş), **бизнес-центр** (iş merkezi), **брокер** (borsadaki çalışan), **ваучер** (hisse), **инвалюта** (döviz)
- Dini inanç ve mezhepler alanında: **буддийский** (buddizmin-sıfat), **буддолог** (buddizm felsefesini inceleyen), **гуру** (guru), **даосизм** (daosizm), **йога** (yoga), **карма** (kısmet,kader), **кришнаиты** (krişnaizmciler), **лама** (lama), **махаяна** (buddizmin yönü), **чакры** (insan içinde 7 enerji kaynağı), **экуменизм** (ortadoksluğun yayılmasını sağlayan ekol)

- Tıp alanında: **акупунктура** (akupunktur), **антиспидовский** (aids'e karşı olan), **антистресс**(strese karşı olan), **мануальный** (ellerle yapılan), **СПИД**(AİDS), **хоспис**(kanser hastaların son aşamasında bulunduğu hastane)
- Bilim açısından açıklaması olmayan olaylar: **инопланетяне** (uzaylılar), **полтергейст** (hortlak), **телекинез** (olağanüstü yetenek)
- popüler kültür alanında: **дискотека** (diskotek), **рок-клуб** (rock müzik kulübü), **шоу** (gösteri, şov), **шоу-бизнес** (şov dünyasının ticareti)
- çağdaş gençlik müziği konusunda: **диско** (disko müziği), **мейнстрим** (müzikte akım), **рок** (rak), **рэп** (rep), **синтезатор** (elektronik piyano)
- gençlik alt kültürü: **бодипирсинг** (deriyi delerek vücuda takılar monte etme), **пирсинг** (pirsing)
- Spor, oyun alanında: **армрестлинг** (bilek güreşi), **бодибилдинг** (vücut geliştirme), **боулинг**(bowling) , **качок**(kasları çok belirgin olan birisi)
- Yiyecek ve içecek adları: **гамбургер** (hamburger), **кока-кола** (сока cola), **кола** (cola), **крекер** (kraker), **поп-корн** (patlamış mısır), **тоник** (tonik), **чизбургер** (çizburger), **шавурма** (döner)
- Günlük kullanım malzemeleri, takı-aksesuar-süs eşyası, oyuncaklar: **биотуалет**(portatif plastik tuvalet), **джакузи** (jakuzi)
- Giyim-kuşam adları ve kıyafet çeşitleri: **адидасы** (adidas markasının ürünü), **боди** (badi),**капри** (kısa pantolon), **карго** (kargo), **косуха** (farmuarı yamuk çizgiyle dikilmiş deri mont), **парка** (deri mont çeşidi), **пуховик** (kaz tüyüyle doldurulmuş mont), **свингер** (svinger, ceket türü) , **слаксы** (bayan pantolon çeşidi), **топ** (göbeği katmayan üst) , **топлесс**(üstsüz, çıplak)

- Kumaş ve hammadde adları: **лайкра** (likra), **наппа** (tüylü kumaş, yün), **нубук**(nubuk), **органза** (organize) , **стреч** (streç)
- Kozmetik: **гель** (jel), **скраб**(peeling), **кондиционер** (klima) .

“Günümüzde sözcüklerin anlamsal(semantik) özelliklerinde de yoğun bir şekilde yenilikler meydana gelmektedir. Birçok kelimenin uyum sağlama niteliğinin genişlemesi bu kelimelerden yeni anlamalar doğmasına neden olmuştur. Örneğin, genellikle “cinayet, anayasal bir suç, ya da bu suçun yargılanma süreci” anlamında kullanılan **криминал** (yasadışı) sözcüğü daha geniş bir anlamda, “toplum tarafından kınanan, ahlaki normlara aykırı bir şey” hatta son haliyle “suçlu insanların oluşturduğu bir kesim, ya da suçlular” şeklinde algılanmaya başlamıştır. Sıkça kullanılan **раскурить**(sigarayı yakmak) fiili daha çok “aktif hale getirmek, harekete geçirmek, gelişmek, yaygın bir şekilde reklam etmek, popüler yapmak” gibi yeni yan anlamlarda kullanılmaktadır.”⁴

“Çağdaş toplumun uluslararası iletişime olan açıklığı, birçok konuda batı kültürü ve yaşam tarzına yönelme, Rus Diline çok miktarda alıntı sözcük ve sözcük türetici unsurun girmesine neden olmuştur. Genellikle Amerikan İngilizcesi’nden alınan kelimeler: **дилер**(ing.diler, ru.borsada satışı gerçekleştiren), **оффшор** (ing.off-shore, ru.ticarette dışarıdan mudahale sayesinde, direk olmayan), **продюсер** (ing.producer, tr.yapımcı), **рейтинг** (ing.rating, tr.tabloit), **саммит** (ing.summit, tr.müzakere), **экслюзивный** (ing.exclusive, tr.özel), **киллер** (ing.killer,tr.katil),

---

⁴ Ибатуллина С.Т. “ИЗМЕНЕНИЯ В ЛЕКСИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ РУССКОГО ЯЗЫКА В КОНЦЕ XX ВЕКА”

http://www.mstu.edu.ru/publish/conf/11ntk/section3/section3_1.html

ноутбук (ing.notebook computer,tr.dizüstü bilgisayar), **он-лайн** (ing.on line,tr.çevrim içi), **папарацци** (ing.paparazzo,tr.magazin habercisi), **поп-корн** (ing.pop corn,tr.patlamış mısır), **прайс** (ing.price,tr.fiyat), **промоутер** (ing.promoter,tr.reklamci), **ремикс** (ing.remake,tr.varolan eserin yeni şekli), **сайт** (ing.site,tr.sayfa, *internet dili*) , **секьюрети** (ing.security,tr.güvenlik), **сингл** (ing.single,tr.şarkı), **слоган** (ing.slogan,tr.slogan, propaganda),**холдинг** (ing.holding company,tr.holding), **экслюзивный** (ing.exclusive,tr.umuma açık olmayan, özel) ve diğer birçok farklı derecelerde benimsenen kelimeler, bunun yanı sıra sıkça karşılaşılan birçok enformasyonel terim, çağdaş gazete, dergi ve iş dünyası literatürüne ait metinlerde Latin harfleriyle yazılarak kullanılır, ki bu da bu kelimelerin dil tarafından yeterli düzeyde özümsemediğini gösterir. (notebook, BMW, CD, CD-ROM, Coca-Cola, Hi-fi, IBM, mass-media, on-line, Pentium, PR, VIP, Windows).

Ayrıca Rus Dilinin yabancı kökenli kelime hazinesini kendi yapısına adapte sürecinin başlangıç etabını ifade eden bir dil olgusuyla daha karşılaşılr: Karmaşık yapıllı kelimelerin aynı anda hem Latin hem de kiril alfabesi harfleriyle terkip edilen yazılışları: **PR** (reklam), **PR-акция** (reklam kampanyası), **PR-бизнес** (reklam alanında ticaret), **PR-менеджер** (reklam kampanyasının müdürü), **VIP-клиент** (özel müşteri), **VIP-номер** (özel, suit oda), **VIP-мероприятие** (özel faaliyetler), **Web-сайт** (web sayfası), **Web-страница** (web sayfası), **Web-сервер** (web kaynağı) Ayrıca yabancı dil kökenli kelimelerin Rus Diline özgü kelime oluşturma modelini takiben meydana getirilen sözcüklerle yazılışı: **VIРовский** (özele ait olan.) v.s.

Bu leksik materyal, iki farklı dil sisteminin birbiriyle temas ettiği anı yakalamak ve dile yeni kelimeler alma sürecinde atılan ilk adımı tespit etme ve kayda geçme fırsatı verdiği için dilbilimi ve çağdaş dil bilinci için son derece önemlidir. Alıntı kelimelerin çoğunluğu, Rus Dilindeki yüksek üretkenlik ve hızlı uyum sağlama özellikleri, genelde mesleki çalışmaları şu ya da bu şekilde dil ile alakalı olan öğretmenler, çevirmen ve bazı dilbilimciler olmak üzere toplumun birçok üyesinde son derece negatif tepkiler uyandırmaktadır. Ama Sklyarevskaya ve Kostomarova göre çağdaş Rus toplumunun uluslararası kontak ve iletişime açıklığını sağlayan bu alıntılar Rus Diline karşı kirlenme tehdidi oluşturmaz. Çağdaş Rus Dili, eski Rus Dilinde olduğu gibi, yabancı unsurları, kendi dil sistemlerine uygun duruma getirerek ve amaçlarına hizmet edecek şekilde işlevlendirerek iyi bir şekilde özümseyen sağlam bir sisteme sahiptir.

Сеанс (fr.seance,tr.seans) , **сезон** (fr.saison,tr.dönem), **факт** (lat.factum,tr.gerçek), **результат** (ing.result,tr.sonuç), v.s. gibi kelimelerin olmadığı bir çağdaş Rus Dili hayal etmek zordur, olmadıklarını farz edelim, bu kelimelere uygun düşen kavramları nasıl ifade ederdik? Fakat 130 sene önce bu kelimeler de, şu an en az çağdaş Rus Dilinde yer alan **имидж** (ing.image,tr.şekil, tarz), **дилер** (ing.dealer,tr.borsada çalışan), **менеджер** (ing.manager,tr.yönetici, müdür) gibi kelimelerin uyandırdığı kadar rahatsızlık uyandırmıştır.

V.V.Vinogradov'un «История слов» (1994) kitabında “1873 yılında slavyanofil olan Platon Lukaşeviç acıyla şunu belirtmiştir: Bizler bir zamanlar dilimize 18 yy.’ın ilk yarısında giren **ассамблея** (fr.assemblee,tr.toplantı, meclis, kongre), **баталия** (fr.bataille,tr.savaş, çarpışma) gibi yabancı kelimelerle alay ederdik; peki ya Fransızca sözlüğün neredeyse tümü olan: **инициатива** (fr.initiative,tr.bir işte atılan

ilk adım, bu adımı atan kimse ya da teşvik edici), **культура** (fr.culture,tr.kültür), **интеллигенция** (lat.intelligentia,tr.aydın sınıfı), **прогресс** (fr.progrès,tr.inkışaf, gelişme),**цивилизация** (fr.civilisation,tr.uygarlık, medeniyet), **сеанс** (fr.séance,tr.seans), **сезон** (fr.saison,tr.mevsim), **эффект** (fr.effet,tr.etki, sonuç), **результат** (fr.résultat,tr.sonuç), **объект** (fr.objet,tr.nesne, obje), **рутина** (fr.routine,tr.rutin, tekdüze, genellikle), **реальный** (fr.réel,tr.gerçeksi), **нормальный** (fr.normal,tr.sıradan, alışıldık, normal), **актуальный** (fr.d'actualité,tr.güncel), **социальный** (fr.social,tr.sosyal), **популярный** (fr.populaire,tr.meşhur, şöhretli, bilinen), **национальный** (fr.national,tr.milli), **индивидуальный** (fr.individuel,tr.bireysel), **элементарный** (fr.élémentaire,tr.yüzeysel, basit, başlangıç seviyesinde olan) nedir?”⁵

Çağdaş dilde kelime oluşum sürecini kontrol etmek olanaksızdır. Yeni üretilen kelimeler şu ya da bu kavramın güncelleştirilmesiyle hızlı bir şekilde meydana gelmekte ve günlük konuşma diline girmektedirler. Basit konuşma üslubuna ait, argo hatta sık sık ahlaka aykırı sözcüklerin sadece günlük konuşma diline değil, gazetecilik ve edebiyat literatürüne hızlı kontrol edilemez bir şekilde sızması yaşadığımız dönemin bir özelliği olarak kabul edilebilir.

Birçok kelime türetici ön ekleri harekete geçirilmiştir : **де-, раз-, пост-, после-, не-** v.s...: **деидеологизация** (ideolojilerden arındırma, hiçbir ideolojinin olmadığı bir duruma getirme), **декоммунизация** (umuma kapatma, özelleştirme), **деструктивный** (yarının haricine ait, yarısallıktan mahrum), **послеавгустовский**

---

⁵ Г. Н. Складаревская “СЛОВО В МЕНЯЮЩЕМСЯ МИРЕ: РУССКИЙ ЯЗЫК НАЧАЛА ХХІ СТОЛЕТИЯ: СОСТОЯНИЕ, ПРОБЛЕМЫ, ПЕРСПЕКТИВЫ” (Исследования по славянским языкам.-№ 6.- Сеул, 2001. - С. 177-202), <http://www.philology.ru/linguistics2/sklyarevskaya-01.htm>

(ağustos sonrası), **послеоктябрьский** (ekim sonrasında olan, ondan sonraki döneme ait), **послеоттепельный** (Stalin rejiminin yıkılmasından sonraki dönem “ısınma” olarak nitelendirildi. Burada ise söz ettiğimiz “ısınma” dönemin sonraki anlamına gelen sıfat söz konusu), **послепутчевый** (1991 yılında Moskovada yapılan darbeden sonraki. Yani darbe sonrası), **послесоветский** (Sovyetler Birliği sonrası döneme ait), **послесталинский** (Stalin sonrası döneme ait), **постсоветский** (Sovyetler Birliği sonrası döneme ait), **посткоммунистический** (komünizm sonrası döneme ait), **постперестроечный** (perestroyka sonrası döneme ait), **разгосударствление** (özelleştirme), **неотоваренный** (kullanılmamış hak), **неконвертируемый** (geçersiz döviz), **неполитизированный** (politikaya uyarlanmamış, politikayla bağdaştırılmamış), **недемократ** (demokratik olmayan), **недемократичный** (demokrasiden uzak, demokratik olmayan), **неправовой** (haksız), **нерыночный** (pazara, aleniyete sunulamaz), **неформальный** (resmi ve şekli olmayan).

видео-, аудио-, нарко-, секс-, эко- v.s. gibi yeni kelime türetici kökler yeni dünya görüşlerini şekillendirir: **видеоиндустрия** (video endüstrisi), **видеопиратство** (korsan videoculuk) , **наркобизнес** (uyuşturucu madde ticareti), **наркорубли** (uyuşturuculuk parası) , **наркосредства** (kara para), **экогенез** (evrim sürecinde toplum ve organizma arasındaki ilişkinin gelişimi), **экокатастрофа** (çevre felaketi), **экосистема** (çevreyle ilgili, ekolojik sistem). Alışkın olduğumuz kelime türetici morfemlere değinecek olursak, onların da aynı şekilde düzenli bir şekilde kelime üretme sürecine girerek yeni dünyayı yansıttığını görürüz. Eski bir morfem “*анти*” ile oluşturulan yeni kelimeler : **антивоенный** (savaş aleyhtarı), **антидемократ** (demokrasi karşıtı), **антиельцинский** (Yeltsin karşıtı),

антизаконный (yasal olmayan, kanun dışı), **антиконституционный** (anayasaya aykırı, anayasa karşıtı) **антиленинский** (Lenin aleyhtarı, karşıtı olan), **антиперестроечный** (perestroyka dönemi aleyhtarı), **антиреклама** (karşıt reklam, rekabet reklamına ait olan), **антирыночник** (Pazar ekonomisine karşı çıkan). Benzer bir şekilde birçok birleşik kelimeler de yeni dil bilincini yansıtır. **ведомственно-бюрократический**(bürokrasi-sıfat),**тоталитарно-административный** (totaliter yönetim), **секретарь-референт** (raporcu sekreter), **шоу-бизнес** (şov dünyası, magazin), **интернет-зависимость** (internet bağımlısı olma), **интернет-кафе** (internet salonu), **интернет-реклама** (internet reklamı), **интернет-сервис** (internet servisi), **бизнес-партнер** (iş ortağı, arkadaşı), **партийно-бюрократический** (siyasal parti bürokrasisine ait olan), **атташе-кейс** (teçhizatlı evrak çantası), **фирма-риэлтер** (emlak firması), **медиа-брокер** (komisyoncu), **рок-тусовка** (rak müzikli eğlence), **бой-френд** (erkek arkadaş). Yeni bir kısaltma dalgası başlamıştır: (**ГКЧП, ГУЛАГ, КПРФ, ЛДПР, НЛО, ОМОН, СОБР, СПС, АО, АПК, ГКО, РУБОП, МЧС**), üstelik genel olarak bu kısaltmalar da bir sürü yeni kelime terkipleri oluşturarak kelime üretme sürecine girerler: **гэкачепист** (darbeci), **зэк** (mahkum), **зэчка** (kadın mahkum), **кагэбэшный** (KGBci. sıfat), **кагэбэшник** (KGBci. isim), **омоновец**(ОМОН-отряд милиции **особого назначения**- özel durumlar polis ekibi üyesi). Polislerin kullandığı **бомж** (belli bir ikametgâh adresi olmayan, evsiz) kelimesi, Rus diline kısa bir süre içerisinde sadece bir isim olarak girmekle kalmamış, aynı zamanda Rusçaya yine kendisinden türeyen: **бомжиха** (Bomj-dişi cins), **бомжевать** (sefilleşmek, sefil bir hayat sürmek), **бомжатник** (evsiz insanların kaldığı yer) gibi bir kelime serisi de kazandırmıştır.

Yukarıda sayılan dildeki değişiklikler (alıntılar, dilin demokratlaştırılması ve kelime oluşumları) evrim sürecinin tamamında her dile özgü ve evrenselidir. Ayrıca bu değişimlerin üretkenlikleri dil dünyasında bir kargaşa izlenimi uyandırır. Ayrı kelime gruplarının oransız gelişimi, eski dil modellerinin yıkılması, haddinden fazla kelime üretilmesi, dilin ölçsüz biçimde demokratlaştırılması yüzeysel bir bakışla dilin yozlaşması, zayıflaması olarak değerlendirilebilir. Ancak, toplumdaki krizin neden olduğu dildeki bu buhran durumu, dildeki hastalığın dışı vuran taraflarının, bilhassa hastalığın kendisi gibi algılanması, aslında organizmanın şekillendirme ve koruma güçleri olması gibi, dil sistemindeki adapte mekanizmalarının aktifliğine, sistemin kendi kendini düzenleme yetisine sahip olduğuna kanıt teşkil eder.

Sklyarevskaya'ya göre esas itibariyle, iki yeni süreç sayabiliriz. İlk süreç, Sovyet döneminin kültürel gerçeklerini ve kategorilerini yansıtan, geçmişte kendine has dilsel bir fon oluşturan bütün bir leksik tabakanın aktif kullanımdan pasif kullanıma geçmesi sürecidir. Söz konusu sözcükler daha ziyade resmi dilde aktif olarak kullanılıp, toplumda dil bilincinin oluşmasına büyük etki etmişlerdir. Bu ilk sürece basmakalıp sözler ve klişelerin de girdiğı komünist ideolojiyle alakalı sözcükler girer: **агитпункт** (propaganda merkezi), **активист** (aktivist), **вахта мира** (barış nöbetçisi), **доска почета** (şeref tahtası), **загнивание капитализма** (kapitalizmin çürümesi), **идейно-воспитательный** (ideolojik olarak eğitici), **маяки производства** (üretimin fenerleri), **народ и партия едины** (halk ve parti tektir), **народный избранник** (halk temsilcisi), **партийно-воспитательный** (partiye yönelik eğitici), **партийно-хозяйственный** (partinin üreticiliğı), **партвзыскание** (parti cezası), **пятилетка** (beş yıllık plan), **соцлагерь** (sosyal kamp), **соцреализм** (sosyal realizm)

İkinci süreç: toplumsal yaşamımıza geri dönen adlandırmalarla ilintili bazı toplumsal gerçekliklerin ve aynı şekilde ahlaki kategorilerin, toplumun dilsel bilincinden aktif kullanıma geçmesi sürecidir: **акциз** (içki, tütün vergisi), **атаман** (ataman), Kazak önderi, **аудитор** (ticari hesapların kontrolünü yapan yetkili birisi), **гильдия** (tüccar ve zanaatkarlar birliği), **гимназия** (lise dengi okul), **градоначальник** (şehremini), **лицей** (lise), **губернатор** (vali), **гувернёр** (özel öğretmen), **благотворительность** (hayırseverlik), **милосердие** (merhamet), **милостыня** (sadaka), **меценат** (ilim, sanat hamisi), **призрение** (bakım), **думец**: (Dumada milletvekili), **казна** (hazine), **казнокрад** (devletin parasını çalan), **казнокрадство** (devletin parasını çalma), **костоправ** (kemikleri oyneterек masaj yapan usta), **Казачество** (Kazak toplumu, Kazak kardeşliği), **кадетский корпус** (askeri lise), **приют** (yetimhane), **прислуга** (hizmetçi), **чиновник** (memur). Bu sözcükler, Sovyetler Birliği zamanında sözlüklerde ya “eski” şeklinde not düşülerek ya da “eskiden”, “devrim öncesi Rusçada” biçiminde başlayan açıklamalarla yer alırlardı. Bunun gibi, eskiden burjuvazi toplumuyla sıkı sıkıya çağrışım yapan ve sözlüklerde yukarıda belirtildiği gibi açıklamalarla yer alan (“burjuvazi toplumunda”, “kapitalist ülkelerde” gibi) ve şimdi ise Rusya’nın gerçekleri ile ilgili kültürel özellikleri ifade eden sözcükler toplumsal dil bilincinden geri döndüler: **инфляция** (enflasyon), **мафия** (mafya), **коррупция** (rüşvet), **многопартийность** (çok partili yapı), **стачка** (grev), **забастовка** (grev), **стачком** (grev komitesi). **Неимущий** (yoksul), **безработица** (işsizlik), **бизнес** (biznes, iş), **бизнесмен** (iş adamı), **капитал** (kapital, para, mal), **банкир** (bankacı), Aynı şekilde, günümüz Rusya’sında yaygın kullanım alanı bulan, dış devletlerin sosyal yapısından alınmış o kültürlere has özellikler ve olaylar da buraya dahildirler: **мэр** (belediye başkanı),

мэрия (belediye), **парламент** (parlamento), **муниципалитет** (belediye), **офис** (ofis), **фермер** (çiftçi)

Geri dönen sözcüklerin özel ve en önemli kısmını dini, özellikle de Ortodokslukla ilgili terimler oluşturur: **священник окормляет детскую больницу** (papaz çocuk hastanesini kutsuyor), **осветили квартиру (офис, корабль, школу)**, (evi (ofisi, gemiyi, okulu) takdis ettiler), **паства** (cemaat), **иерарх** (tüksek rahipler), **псалмы** (Zebur), **тропари** (kilisedeki dualar, dua kitabı), **пастырь** (İsa), **приход** (papaz dairesi), **владыка** (piskopos), **миряне** (kilise hizmetkarları), **таинство** (sır), **причащение** (şaraplı ekmek ayini), **новомученики** (Müslüman ya da ateistlerin elinde İsa için ölenler), **рукоположение** (papazların rütbelerinin yükseltilmesi), **канонизация новых русских святых** (yeni Rus papazları toplantısı). Bu sözcükler günümüzde radyo, televizyon ve gazete sayfalarında kullanılan alışıldık sözcükler haline gelmişlerdir. Bu sözcüklerin anlamları ve leksik sistemdeki durumları yeniden oluşturulmakta, dini metinler dilbilimcilerce araştırılmaktadır. Dini sözcüklerin çağdaş Rus Dili sistemi içerisindeki rolü ve yeri, fonksiyonel dini özel bir stilin varlığı sorgulanmakta, Ortodoks inancının sözlükleri yayınlanmaktadır. Bilindiği gibi Sovyet toplumunda dinle olan mücadele sadece ibadethanelerin yıkılması, kutsal değerlerle dalga geçilmesi ve din adamlarının öldürülmesi şeklinde olmamış aynı zamanda dile karşı zor kullanma şeklinde de ortaya çıkmıştır. Sovyet dönemi sözlüklerinde dini terimlere sadece “dini” veya “kilisede” gibi kısaltma ve notlar eşlik etmemiş, aynı zamanda tamamen niteleyici cümle içerisinde açıklamalar da kullanılmıştır: güya, -

mıymış, sözüm ona, sanki v.b. kelimeleriyle. İncil ise: “Sözüm ona kutsal kitapların birleşimi” olarak nitelendirilmiştir.

Sadece sözcükler değil, sözcüklerin kaybolan ya da Sovyet döneminde anlam değişimine uğrayan manaları da geri dönmüştür. Örneğin, **бог** (tanrı), **богооставленность** (tanrının yüz çevirmesi), **богословие** (din öğretileri), **богослужение** (duaların belli sıralarla okunması, ibadet), **богопознание** (tanrıyı kabul etme), **богоподобие** (tanrısal nitelikleri olma), **богохульство** (kafirlik, küfür), **безбожие** (dinsizlik), **безбожный** (dinsiz), **безбожник** (dinsiz)

Böylece, bizzat şahit olduğumuz bu değişikliklerin, Rus Dili sözcük sisteminin öz yapısını düşük seviyede koruyabildiğini ortaya koyduğu şekilde bir sonuca varmak mümkündür. Bu şartlar altında, dilbilimcilerin önünde yeni leksik birikimlerin şeklini ortaya koyma ve bu birikimleri dil kurallarına uygunluğu açısından değerlendirme gibi ciddi bir görev durmaktadır.

IV. BÖLÜM

4. GAZETE MAKALELERDEN ÖRNEKLER

4.1 “İZVESTİYA” GAZTESİNDEN ÖRNEKLER

“İzvestiya” Rusya’nın toplumsal-siyasi ve iş dünyasıyla ilgili makaleleri yayınlayan günlük gazetedir. Bu gazete yayımına 1917 de başlamış, Rusya’nın XX.-XXI.yy.tüm önemli olaylarını yansıtmıştır. Çarlık döneminin yıkılması, Sovyet, postsovyet dönemi ve pazar ekonomisine geçiş süreci gibi Rusyanın doruk noktalarında faaliyet sürdüren tek gazetedir. Siyasi, kültürel, bilim, teknoloji ve ekonomi gibi alanların haberlerinin yayınlamasını ve analize edilmesini sağlamaktadır. Rusya’nın iç ve dış dünyasını yansıtan olayları ve dünyada gerçekleşen olayları kaleme almaktadır.

4.1.1 “POLİTİK VE EKONOMİK”

“Приговор Буша”

Проявив творческий подход, президентские советники придумали новую форму таких инспекций. (Sanatsal bir yaklaşımı sergileyerek cumhurbaşkanını danışmanları bu tür teftişlerin yeni şeklini ortaya koydu.)

Получается то же самое вторжение, но облагороженное мандатом ООН.
(Sonuçta aynı istila oluyor, fakat bu sefer Birleşik Milletler'in kartının koruması altında.)

На следующий понедельник у президента намечена встреча с премьер-министром Канады Жаном Кретьеном. (Bir sonraki pazartese cumhurbaşkanı'nın Kanada Başbakanıyla görüşmesi var.)

16:01 05.09.02

“Новое лицо Китая”

Тем не менее народ будет без всяких колебаний защищать суверенитет и территориальную целостность страны", - заявил китайский лидер. (Çin lideri: "Yine de millet şüphesiz devletin egemenliğini ve sınırlarını koruyacaktır" dedi.)

19:01 08.11.02

“Абхазия отвергла предложение Грузии”

Народ Абхазии, по словам министра, сделал свой выбор на построение независимого демократического государства, проголосовав на референдуме в 1999 году. (Bakanın sözlerine göre, 1999 yılındaki referandumda oylarını kullanarak Abazya halkı tercihini bağımsız demokratik bir devlet kurulması yönünde yaptı.)

12:37 11.03.03

“Юлия ТИМОШЕНКО: "Оправдание украинской оппозиции - подарок Черномырдину"

- Импичмент президента остается главной целью оппозиции? (Hala muhalefetin esas amacı cumhurbaşkanına dava açmak mı?)

17:48 06.05.03

"Единая Россия" может поставить еще один фильтр законам

Сейчас по важнейшим законопроектам (например, коммунальная реформа, ипотека, автогражданка) создаются совместные комиссии при Генсовете партии. (Devlet tarafından yapılan önemli projelerle ilgili [devlet hizmetlerin reförmü, ev alma kredileri , kasko sigortası gibi] Parti'nin genel kurumuna bağlı ortak çalışan komisyonlar kurulmaktadır).

22:09 13.05.04

“Россия примет адекватные меры в случае попыток милитаризации космоса”

Иванов подчеркнул, что в течение десятилетий позиция России в отношении милитаризации космоса была резко отрицательной. (İvanov uzayın askerleştirilmesi konusunda Rusya'nın onyıllar boyunca olumsuz tutumunun altını çizdi.)

10:43 02.06.05

“Как сэкономить на автостраховании?”

Все дело в франшизе. (İşin özü- kaza halinde sigortanın ödeyeceği paranın miktarıdır).

Например, владелец машины, имея полис страхования только от угона, попав в аварию с серьезными повреждениями автомобиля, может решить не заниматься его

восстановлением - пожалеет денег. (Örneğin araba sahibinin **kasko sigortası** sadece hırsızlık durumundaki masrafi karşılıyorsa ciddi kazadan sonra sigorta kurumu arabanın hasarını karşılamaz ve bu olayla ilgilenmez).

16:07 26.01.06

“По какой статье пойдут националисты?”

Это - Национал-большевистская партия, **скинхеды**, "Российское национальное единство" и "Актив красной молодежи". (**Skinhet'ler**- Milli-bolşevik partisinin üyeleridir, ‘Rusya’nın milli birliği’ ve ‘Kızıl gençliğin militanları’.

09:24 14.04.06

“Россия получила "тройку". По Косово”

Главный принцип принятия решений на конференции ООН по разоружению - **консенсус**. (Birleşik Devletlerin silahsızlandırmayla ilgili yaptığı konferansta karar alma konusunda egemen olan temel kural- **ortak noktayı arama prensibi** olmuştur.)

11:05 14.02.08

“ЦБ не отпустит рубль "в свободное плавание”

Курс рубля относительно **бивалютной корзины** снизился с сентября текущего года приблизительно на 10 процентов. (**Döviz**e göre ruble kuru bu yılın eylül ayından itibaren yaklaşık olarak yüzde on kadar düşmüştür).

12:17 14.12.08

4.1.2 “BİLİM VE TEKNOLOJİ”

“Сотовые телефоны ждут "троицу”

(Сер telefonları “üçlüyü” bekliyor.)

Производители "трубок" ищут новый путь. (Сепleri уаранлар yeni yol aramaktadır)

17:04 20.02.02

“Так это будет по-русски”

Стоит отметить, что gov.ru остался в качестве сводного сайта верховной власти, отсылающего интернет-гражданина к сетевым ресурсам президента, Думы и Совета федерации, судебной власти и других госструктур. (Gov.ru'nun, internet kulanıcısının, Başbakan, Duma, parlamentonun ve diğer hükümet kurumlarının internet kaynaklarına ulaşabilmesi için iletişim sayfası olarak kaldığını belirtmek lazım).

21:46 17.06.02

“Серджио ДЖИАКОЛЕТТО, топ-менеджер Oracle.”

(Oracle'nin genel müdürü Sercio Ciakoletto.)

Один из лидеров мирового бизнеса - компания Oracle находится на пересечении главных противоречий и тенденций современной отрасли

информационных технологий . (Evrensel **iş dünyasının** önde gelen Oracle şirketi, çağdaş **bilgisayarlılık teknolojisinin** temel çelişkilerin ve **eğilimlerin** kesiştiği noktada kaldı.)

15:47 05.07.02

“Питерские – мобильные.”

(Petersburg cep telefonları.)

Компания "Мегафон" открыла в понедельник **головной офис** в Москве.
(“Megafon” şirketi pazartesi günü Moskova’da **merkez şubesini** açmıştır.)

21:10 05.08.02

“На родине Олимпиад запрещен киберспорт.”

(Олимпиад oyunlarının vatanında sanal oyun yarışmaları yasaklanmıştır.)

В четверг появились сообщения, что принятый по инициативе греческого правительства закон запретил на территории страны любые **электронные игры,** вплоть до тех, что "зашиты" в **мобильные телефоны.** (Perşembe günü Yunan devleti isteği üzerine yazılan kanuna göre, ülke içinde tüm **elektronik oyunlar** yasaklanmıştır, hatta **cep telefonların** içinde bulunan elektronik oyunlar bile.)

Нарушители рискуют годом тюрьмы или штрафом в 75 тыс. **евро.** (İhlal edenler ise 75 bin **auro'luk** cezaya çarptırılacaktır.)

17:09 05.09.02

“Челябинский взломщик осужден американским судом.”

Киберпреступления не имеют национальности, как и терроризм. (Sanal dünyada işlenen suçların terorizm gibi herhangi bir kimliği yoktur.)

19:24 06.10.02

“Отверточная индустриализация”

Сегодня это вполне современное предприятие, специализирующееся на сборке мониторов, принтеров и любых компьютеров (от многопроцессорных серверов до ПК). (Bugün bu şirket monitörlerin, yazıcıların ve her çeşit bilgisayarların [diz üstü bilgisayardan farklı işlemcilere sahip bilgisayarlara kadar] yapılmasında uzman olan gayet çağdaş bir şirkettir.)

13:44 05.11.02

“Мифы цифрового мира”

(Dijital dünyanın efsaneleri.)

На самом деле наиболее "раскрученные" угрозы оказываются дутыми, а операторам связи нужно быть готовым совсем к другим опасностям. (Aslında en çok "reklam edilmiş" tehditler boş çıkıyor, telefon şirketlerinin tamamen farklı tehlikelere hazır olmaları gerekir.)

11:20 02.12.02

“Колесо памяти”

А производители ноутбуков уже давно отказались расходовать дефицитное пространство внутри корпуса . (Diz üstü bilgisayarların уarımcıları bilgisayarın gövdesinde zaten az olan yeri harcamaktan çoktan vazgeçtiler.)

Раз уж заговорили о компьютерной памяти, вспомним еще вот что.(Madem bilgisayar hafızasından söz ettik, şunu da hatırlayalım.) Потеря одного байта часто равна потере файла, и поэтому цифровые данные куда уязвимее аналоговых. (Bir bayt'ın kaybı bir dosya kaybına eşittir, bu yüzden dijital belgeler diğer belgelerden daha hassastır.)

16:32 20.02.03

“Мобильное око дьявола”

Распространение мобильных телефонов со встроенными цифровыми камерами заставляет окружающих бояться, что их частная жизнь будет нарушена. (İçinde dijital kamerası olan telefonların yayılması insanların özel hayatlarının tehdit altında olmasından korkmalarına sebep oldu.)

15:50 08.04.03

“Nokia сходит с пьедестала”

А в секторе дорогих и имиджевых моделей финнов теснят Sony Ericsson и Samsung. (Pahalı ve özel yapım modellerin sektöründe Sony Ericsson ve Samsung Finlyandiyalıları sıkıştırılmaktadır.)

19:46 08.12.03

“Прокуратура США против Максима Ковальчука”

Главного хакера Украины будут судить в Калифорнии. (Ukrayna'nın baş hakerini Kaliforniya'da yargılayacaklardır.)

Деньги за распространение нелицензионных компьютерных программ Ковальчук получал через сложную систему интернет-счетов. (Kovalçuk korsan bilgisayar programları satarak, parayı internet-hesaplarının karışık sistemini kullanarak elde etti.)

11:29 05.04.04

4.1.3 “KÜLTÜR”

“Между”

Сегодня - супердива мировой оперы Ольга Бородина с сольным концертом в Большом зале консерватории. (Bugün opera sahnesinin büyük yıldızı Olga Borodina solo konseriyle konservatuvarın Büyük Salonunda sahne alacaktır.)

В открытом наконец-то мультиплексе "Формула кино" обещали продавать сувенирную продукцию к фильмам. (Nihayet açılmış olan “Formula Kino” eğlence merkezinde ileride filmlerin hatıra oyuncaklarının satışının gerçekleşeceği açıklandı).

15:10 19.05.02

“Павел КОГОУТ: "Народные беды - слишком высокая плата за хорошую литературу”

Все сказали: "Вот уже десять лет мы изолированы от мира, а теперь у тебя появился шанс выбраться за "железный занавес" и вернуться обратно". (Herkes: “ 10 senedir dünyadan kopuk yaşıyoruz, şimdi ise “demir perde'nin” altından çıkıp geri dönme şansına sahipsin” dedi.)

16:03 20.12.02

“Картинки с ярмарки”

Над всеми стендами возвышается большой постер с портретом мэра Москвы Юрия Лужкова. (Tüm standların üstünde Moskova'nın belediye başkanı Yurii Lujkov'un resmi olan büyük bir plakat belirdi.)

13.10.03

“Покорение прошлого”

Телеканал "Россия" запускает новый мегапроект.

(“Rossiya” televizyon kanalı yeni kapsamlı bir proje hayata geçiriyor.)

Еще одно отличие - использование новейших технологических достижений, обозначаемых общим словом "спецэффекты": полиэкраны, компьютерная графика.

(Bir özellik daha "özel efekt": poliekranlar ve bilgisayar grafik özelliği dediğimiz yeni teknoloji başarılarının kullanılması).

19.03.04

“Моцарт вышел в тираж”

На церемонии в Кремле особо отмечалось, что никогда еще серьезный композитор не посвящал свои сочинения феномену масс-медиа. (Kremlin’de yapılan törende büyük bestecinin daha önce eserlerini medyaya hiç adanmadığına dikkat çekildi.)

15:01 06.06.06

“Белые розы - эмблема дебоша”

Однако прибыть в далекую страну не на рядовой сейшн, а на презентацию проекта всегда забавнее. (Fakat uzak bir ülkeye eğlenmeye değil, proje sunumuna gelmek her zaman daha ilginçtir.)

12:46 14.02.07

“Актер Киллиан Мерфи: "Мне помогло сходство с Гагариным”

Хеппи-энд фильма вселяет надежду на то, что и в реальной жизни найдутся герои, подобные капитану космического корабля Роберту Капра,

готовые отдать свою жизнь ради спасения человечества. (Filmdeki **mutlu son**, hayatta da uzay gemisi kaptanı Robert Kapr'a benzer insanlık uğruna hayatını feda eden kahramanların bulunduğu umudunu yaşatıyor.)

19:25 12.04.07

“Иностранным журналистам вручили "Золотой глагол”

По традиции обладателями "Золотых глаголов" стали журналисты, занявшие первые места в трех **номинациях**. (Geleneklere sadık kalarak “Altın fiiller” ödüllerinin sahipleri ilk 3 **dalda** gazeteciler oldu.)

Гран-при конкурса получил американский журналист Кристофер Чиверс. (**Büyük ödülün** sahibi ise Amerikalı gazeteci Kristofer Çivers oldu).

12:41 14.12.07

“Это грузинам нужен пиар, а нам – правда”

(**Gürcülere reklam lazım, bize ise gerçek**.)

Естественно, **рейтинги** сильно выросли, но в такой ситуации это не самое важное. (Doğal olarak **reytingler** yukarılara tırmandı, fakat bu durumda en önemli şey bu değil.)

12:33 18.09.08

“Без Тимати, но с Басковым”

Однако Тимати, с которым примадонна отбивала убойный юрмальский конферанс, не появился. Видимо, рэп его окончательно попутал. (Fakat büyük şarkıcının daha önceYurmala'da olağanüstü sunumunu birlikte yaptığı Timati bu sefer gelmedi. Demek ki rap kafasını tamamen karıştırdı.)

Впрочем, для своего вечера Елена Образцова выбрала строгую форму классического гала-концерта. (Gerçi akşam konseri için, Elena Obraztsova klasik gala-konseri şeklini seçti.)

17:56 14.12.08

4.2 “ARGUMENTİ İ FAKTI” GAZETESİNDEN ÖRNEKLER

“Argumentı i faktı” (AiF)- haftalık çıkan Rusya'nın kamu-siyasi gazetesidir. Yayına ocak 1978 tarihinde başlamıştır. İlk başta resmi medyada bulunması zor istatistik bilgileri, olayların incelemesi ve rakamları içeren, konuşmacı ve propagandacı şahıslara yönelik bir tür bültendir. 1982 yılından itibaren haftada bir, Çarşamba günleri yamlnmaya başlamıştır. 1990 yılın mayıs ayında “Gines rekorlar kitabına” insanlık tarihinde en çok yayına sahip gazetesi olarak girmiştir. 33.5 milyona çıkan gazete sayısının, okuyucu sayısı ise 100 milyonu aşmıştır. Bugün de “Argumentı i faktı” gazetesi Rusya'nın haftalık yayımların lideridir (2 997 800 gazete). Bugünkü okuyucuların sayısı yaklaşık 8 milyon insandır. Rusya'nın dışında 57 ülkede satılmaktadır.

4.2.1 “POLİTİK VE EKONOMİK”

“Стартует новый политический год”

Они бросили все силы на имиджевую раскрутку своего кандидата в премьеры — А. Кудрина. (Başkan adaylarının adının duyulmasını sağlayan reklam için tüm güçleriyle yuklendiler.)

Впрочем, именно они приложили потом максимум усилий для того, чтобы исправить проколы, совершенные с подачи силовиков, и добиться минимизации имиджевых потерь главы государства. (Gerçi güvenlik güçlerinin yaptığı hatalar sonucunda ortaya çıkan yanlışlıkların telafi edilmesi ve başkanlarının adının mümkün olduğu kadar az kirlenmesi için maksimum çaba harcayan yine onlar oldu.)

По нашим сведениям, он готовится баллотироваться на должность губернатора Чукотки. (Bilgilerimize göre O, Çukotka eyaletinin valisi olmak üzere adavlığını koymaya hazırlanıyor.)

№ 36 (1037) от 6 сентября 2000 г.

“Губернаторы опять выколачивают деньги”

Их бюджеты существуют за счет **трансфертов** из Москвы. (Bütçeleri Moskova'dan yapılan **transfer** sayesinde ayaktadır.)

№ 44 (1045) от 1 ноября 2000 г.

“Каждому — по формуле”

А они в это время раздавали налоговые льготы, тем самым привлекали **инвесторов**, бурно развивались и вообще жили очень даже неплохо. (Onlar ise bu arada vergi kolaylığı sağlayarak yatırımcılar kazanıyor, hızlı bir şekilde geliyor ve hayatlarını oldukça iyi sürdürüyorlardı.)

№ 44 (1045) от 1 ноября 2000 г.

“Где вы, «челноки»? (**Bavul ticaretini yapanlar, neredesiniz?)”**

А кто привозил этот турецко-китайский **ширпотреб**? (Peki ya kim bize bu Türk-Çin **kelepirleri** getiriyordu?)

Кроме билетов туда и обратно, пропитания и проживания еще надо заплатить за место на рынке 1700 долл. в месяц, дань **рэкетирам** и отблагодарить таможенников на границе. (Gidiş dönüş bileti, yemek ve otel parası dışında bir de pazardaki yer için ayda 1700 dolar, **mafya** ve gümrükçülere haraç ödemek zorundayız.)

Я не позволю, чтобы какой-нибудь **хмырь** за мою красавицу платил, — у нее всегда есть при себе деньги». (Bir **serserinin** güzelime para harcamasına izin veremem- kızımın cebinde her zaman parası vardır.)

Совсем недавно сибирские промышленники создали «Союз обувщиков Сибири», чтобы бороться против китайской экспансии. (Çin malının istilasına karşı kısa süre önce Sibiryalı fabrikacılar tarafından “Sibirya Ayakkabıcılar Birliği” kurulmuştur.)

№ 10 (1063) от 7 марта 2001 г.

“Отцы и дети дефолта. (Ekonomi krizin babaları ve evlatları.)”

Там были криминальные авторитеты, олигархи. (Orada mafya babaları ve çok zengin iş adamları da yer almaktaydı.)

Быть может, за банальный «откат», процентов в 50? (Belki de yüzde elli olan sıradan bir “pay” rüşveti için ?

№ 34 (1087) от 22 августа 2001 г.

“Средний день среднего русского”

Это человек новой формации. (О, yeni düzenin insanıdır.)

№ 34 (1087) от 22 августа 2001 г.

“Березовского поставили к стенке его же соратники”

Шведский стол на обед и **фуршет** на ужин, отмеченный шампанским, блинчиками с икрой и пирожками с семгой, красноречивее всяких слов свидетельствовали в пользу **либерального** выбора России. (Şampanya, havyarlı krepler ve norveç somonlu böreklerin bulunduğu öğle yemekleri ve **kokteyllerdeki açık bufeler** Rusya'nın **liberal** seçiminin en belirgin göstergesidir.)

№ 52 (1105) от 26 декабря 2001 г.

“Парт-строительство. Г. Селезнев посягнул на вотчину Г. Зюганова”

Следуя субординации, **спикер** Госдумы на фотографии оказался на целую голову ниже главы государства. (Astın üste itaat sistemine bağlı kalmak için, Duma **başkanı**, fotoğrafta cumhurbaşkanının ancak omzuna kadar kısa boylu çıkmıştır.)

№ 29 (1134) от 17 июля 2002 г.

“Чечня : Что сулит референдум”

А значит, появятся слухи о **дискуссии** между ними по проведению **референдума**. (Demek ki aralarında, **referandumun** yapılmasıyla ilgili **konuşmaların** dedikodusu çıkar.)

№ 08 (1165) от 19 февраля 2003 г.

“Судьба олигарха”

Можно спорить, насколько грязно была проведена приватизация.
(Özelleştirmenin ne kadar pis yapıldığının tartışması yapılabilir.)

Ведь, кроме небольшой прослойки кооператоров, у людей не было первоначального капитала. (Az sayıdaki iş adamları dışında kalan insanların ilk yatırım için parası yoktu.)

Но большинство продавали ваучеры за бесценок, нередко — за бутылку водки. (Fakat birçoğu vaucherlerini bir hiç için, hatta sıkça vodka şişesi karşılığında satmıştır.)

№ 08 (1165) от 19 февраля 2003 г.

“Где вы, реформаторы?(Reformcular, neredesiniz?)”

Он был колоритный политик, сильный хозяйственный руководитель, но не имел опыта и знания работы в условиях рыночной экономики. (O parlak bir siyasetçi, güçlü ve akıllı bir yöneticiydi, fakat Pazar ekonomisinin şartları altında çalışmanın kurallarını bilmiyordu ve bu konuda tecrübesi yoktu.)

№ 01–02 (1314–1315) от 11 января 2006 г.

“СНГ: Стоит ли завидовать Казахстану?”

Оглушающая победа пропрезидентской партии «Нур Отан» в Казахстане (свыше 88% голосов избирателей) многим может показаться завидной. (Cumhurbaşkanını tutan “Nur Otan” partisinin görkemli zaferi [yüzde 88’den fazla oyla] birçoğu için kıskandırıcı gelebilir).

№ 34 (1399) от 22 августа 2007 г.

4.2.2 “SPOR”

“Война двух «К»”

В свою очередь Каспаров объясняет свой выбор тем, что спонсоры не хотели давать денег ни под кого, кроме как на дуэль с Крамником.

(Kasparov'a gelince, sponsorların Kramnik düellosu dışında biriyle oynaması durumunda para vermeyecekleri için tercihini Kramnik olarak açıkladı.)

№ 42 (1043) от 18 октября 2000 г.

“Как оседлать королевского коня”

Я не из тех людей, которому подавай топ-модель с габаритами 90–60–90. (90-60-90 ölçülere sahip mankenleri talep edecek insanlardan değilim.)

№ 52 (1105) от 26 декабря 2001 г.

“Скандалная любовь Марата Сафина”

Нередко на тусовках Катя встречается Марата с другими девушками или он видит ее с мужчинами. (Eğlence partilerinde sıkça Katya, Marat'ı başka kızlarla ve Marat, Katya'yı başka erkeklerle görüyor.)

№ 12 (1117) от 20 марта 2002 г.

“Валерий Газзаев: «Я не готовлюсь отчитываться за поражения»

И не прогадал — за два года аутсайдер турнирной таблицы первой лиги вышел наконец в высшую.(Ve de iskaıladı, iki sene boyunca ligin son sıralarında yer alan takım nihayetinde ilk sıralara tırmandı.)

№ 29 (1134) от 17 июля 2002 г.

“Прелестница и Терминатор”

Контракт Анны с известной промоутерской конторой «Октагон» жестко ограничивал во многих аспектах ее личную жизнь.(Tanıtımcı şirketi

olan 'Oktagon' ile imzaladığı sözleşme Anna'nın özel hayatını birçok yönden kısıtlamaktaydı.)

Но не успели **таблоиды** переварить эту новость, как в коллекции Курниковой появился новый экспонат. (**Magazin dünyası** bu haberi daha yeni sindirirken, Kurnikova'nın koleksiyonunda yeni bir numune yer aldı).

Между тем на корте Сафин уже в свои 18 произвел настоящий **фурор**, который Курниковой-спортсменке мог разве что присниться.(Bu arada Safin daha 18 yaşındayken kortta, sporcu-Kurnikova'nın ancak rüyalarında görebileceği bir **sükse** yapmıştı.)

Одному из мюнхенских **папарацци** повезло сфотографировать Оливера. (Münlü bir **paparazzi** Oliver'in resimini çekecek kadar şanslıydı.)

№ 34 (1191) от 20 августа 2003 г.

“Завалить валлийцев!”

В такой же ситуации был наказан турок Алпай, который в отборочном матче между Англией и Турцией грубо играл против Дэвида Бекхэма, что чуть не привело к массовой **потасовке** футболистов обеих команд. (Buna benzer bir durumda Türk futbolcusu Alpay, İngiltere-Türkiye eleme maçında David Bakchem'e karşı kaba oyunu neticesinde cezalandırıldı çünkü iki takım arasında az kalsın toplu **kargaşaya** sebep olacaktı.)

№ 47 (1204) от 19 ноября 2003 г.

“Почему у России так мало побед?”

Во-первых, очень много денег вкладывает в спорт само государство, во-вторых, оно вынуждает инвестировать в подготовку спортсменов местных бизнесменов. (İlk olarak devletin kendisi spora büyük yatırım yapmaktadır, ikinci olarak devlet sporcuların hazırlık masrafları için yerli iş adamlarını yatırım yapmaları için zorluyor.)

№ 34 (1243) от 25 августа 2004 г.

“Алексей Ковалев: «Знаю, как отвести душу»”

Собираюсь делать остановки в городах, где мне доводилось играть, буду встречаться там с юными хоккеистами, проводить с ними мастер-классы. (Daha önce oynadığım şehirlerde kalarak, oradaki genç hokeycilerle bir araya gelip onlara master-class vermeyi düşünüyorum.)

№ 18 (1279) от 4 мая 2005 г.

“Аве, Мария!”

Но знающие отца люди утверждают, что все его эмоциональные всплески, суперменские бейсболки и черные очки — это всего лишь камуфляж, за которым скрывается ранимое сердце. (Ama babasını tanıyan insanlar onun tüm

duygusal patlamalarının, süperman **bevzbol şapkalarının** ve siyah gözlüğünün yalnızca kolay yaralanan kalbini koruyan kamuflaj olduğunu iddia eder.)

№ 34 (1295) от 24 августа 2005 г.

“Наш ответ НХЛ. Россия работает над грандиозным хоккейным проектом”

По словам А. Медведева, финансовая нагрузка на **фирмы-учредители** в первый сезон предположительно составит 4 млн. долл.

(А. Medvedev'in sözlerine göre **kurucu şirketlere** yüklenen finansal yük, birinci sezon içinde yaklaşık olarak 4 milyon dolar olacaktır.)

№ 06 (1423) от 6 февраля 2008 г.

4.2.3 “KÜLTÜR”

“Почетный подписчик Никита Богословский”

И есть юмор, основанный на политической или бытовой **конъюнктуре** сегодняшнего дня, он быстро устаревает. (Bugünün politik veya günlük durumlarını **esasa alan** mizah çeşidi vardır, işte o çabuk gündemden düşer.)

№ 36 (1037) от 6 сентября 2000 г.

“Нобелевские всходы”

Сейчас очевидно, что его жизнь и творчество стали «дрожжами», которые разрушали старую идеологию **коммунистического «совка»**. (Şimdi de onun hayatı ve sanatının eski **komunist “eşitlik”** ideolijisini çöktüren “mayası” olduğu besbelli.)

№ 42 (1043) от 18 октября 2000 г.

“Никите Михалкову уже можно не снимать кино”

Хотя, конечно, кому-то выгодно подавать русского человека в виде быдла, которому, кроме водки и **порнухи**, ничего в жизни не надо. (Rus insanının vodka ve **pornofilmlerin** dışında hayatta hiç birşeyle ilgilenmediği imajını yaratmak tabii ki de bazılarının işine gelir.)

№ 44 (1045) от 1 ноября 2000 г.

“Последняя сказка Ивана Козловского”

Иван Семенович никогда не повторял своих **интерпретаций**. (İvan Semenoviç **yorumlarını** asla tekrarlamamıştır.)

№ 50 (1051) от 13 декабря 2000 г.

“РТР: будет много сериалов”

В этом году Россия в целом произведет больше сериалов, чем Франция, Италия и Испания. (Bu sene Rusya genel olarak Fransa, İtalya ve İspanya'dan fazla dizi уарасaktır.)

РТР сейчас ведет переговоры об упорядочении и «централизации» процесса закупки. (RTR bu aralar satın alma sisteminin merkezleştirilmesi ve kurallaştırılmasıyla ilgili görüşmeleri yapmaktadır.)

№ 04 (1057) от 24 января 2001 г.

“Сокрушитель зла”

В МАРТЕ нынешнего года суперзвезда Арнольд Шварценеггер был удостоен почетной награды Американского рынка кинопродукции. (Bu senenin mart ayında megastar Arnold Şvartsnegger Amerika sinema sanayi pazarının ödülüyle onurlandırıldı.)

Продюсировать проект будет Энди Вайна, участвовавший в создании таких блокбастеров, как «Сердце Ангела» и «Основной инстинкт». (Bu projenin yarımcılığını “Meleğin Kalbi” ve “Temel içgüdü” gibi gişe rekorları kıran projelerin уарımında yer alan Endi Vayna üstlendi.)

А в реальной жизни вы хотели бы иметь клона? (Peki ya gerçek hayatta klona sahip olmak ister miydiniz?)

№ 12 (1065) от 21 марта 2001 г.

“Завещание Глузского”

Мне присудили за роль в фильме «Мужчина для молодой женщины» «Нику» — именно в той **номинации**, которую считаю для себя самой важной — за роль второго плана. (“Genç kadın için erkek” filmiyle aldığım “Nika” ödülü, benim için özel ve önemli olan ikinci plan rolü **dalında** verilmiştir).

№ 25 (1078) от 20 июня 2001 г.

“Михаил Ефремов. Сын за отца”

Великим хитрецом мой дед был потому, что уже в 1934 году **прочухал** — скоро начнут всех сажать. (Dedem koca bir açığözdü, çünkü ta 1934 yılında yakında herkesi hapse atacıklarını **anlamıştı**.)

№ 25 (1078) от 20 июня 2001 г.

“Малколм Макдауэлл: «В жизни я не развратник»”

Но я не имею в виду абсолютную свободу человека перед нравственным **табу**. (Ama ben insanın manevi **tabusunun** karşısında tam özgürlüğe sahip olduğundan söz etmiyorum.)

№ 43 (1096) от 24 октября 2001 г.

“Здравствуй, «ящик», Новый год!”

Все они виртуальным образом побывают в средневековом замке, на Луне, под водой, на крышах Амстердама. (Onların hepsi sanal bir şekilde orta çağ şatosunda, Ayda, su altında, Amsterdam'ın çatılarında gezer.)

№ 52 (1105) от 26 декабря 2001 г.

“Не «БэГэугодное» это дело — русский шансон. (“Rus Şanson'u”- “BeGe'ye uygun” bir iş değil”)

Все его творчество построено на эпатаже. (Bütün sanatı sıradışı davranışlar üzerine kurulmuştur.)

№ 29 (1134) от 17 июля 2002 г.

“Шэрон Стоун. Возвращение с того света”

Я всегда была немножко хиппи и как-то не особенно рвалась замуж. (Ben her zaman biraz hippiydim ve evlenmeyi pek istemedim.)

№ 47 (1204) от 19 ноября 2003 г.

“В. Тодоровский: «Не надо мучить зрителя»”

Нет, это очень тяжело — идти в сторону жесткой коммерциализации. (Hayır, katı bir ticaretleştirme yönüne gitmek çok zordur.)

№ 42 (1251) от 20 октября 2004 г.

“Леонид Парфенов: «Вместо телевидения предпочитаю читать газеты»”

Это же определенная линия на огосударствление. (Ama bu devletin egemenliğine sokan bir yoldur.)

№ 03 (1264) от 19 января 2005 г.

4.3 “KOMSOMOL’SKAYA PRAVDA” GAZTESİNDEN ÖRNEKLER

“Komsomol’skaya pravda” 13 Mart 1925 tarihinde kurulmuş bir rus gazetesidir. “İz ruk v ruki” gazetesinden sonra trajik ikinci sırada yer almaktadır. Komünist Partisinin kararıyla 25 Mayıs 1925 tarihinde ilk nüshası çıkılarak yayın hayatına başlamıştır. Kuruluş aşamasında “Komsomol’skaya pravda” gazetesi genç okuyuculara yönelik olduğundan çok sayıda serüven yazıları ve güncel bilimsel makaleleri içermekteydi. “Perestroyka” dönemin başlamasıyla birlikte içerikliği daha siyasi ve sosyal-eleştireci olmuş, bu değişim okuyucu sayısının daha da artmasını sağlamıştır. 1990 yılı 1 Aralıkta “Komsomol’skaya pravda” gazetesi Komünist Partisinin bünyesinden çıkıp Rusya’nın genel gazetesine dönüşmüştür. 1991 yılın 19 ağustosta “Komsomol’skaya pravda” gazetesinin yayınlanması GKÇP (Olağanüstü Durumların Devlet Komitesi) tarafından yasaklanmış, tarih boyunca sadece 19 ve 20 ağustos da gazete çıkarılamamıştır. Ancak 21 ağustos yayınında bütün olayları ayrıntılarıyla okuyucularına aktarılmıştır. 1990-2000 yıllar arasında

“Komsomol’skaya pravda” gazetesi kamusal-siyasi içeriğini daha güncel ve magazin haberlerle değiştirmiştir. Siyasi olaylar eskisine göre daha az haber yapılmaktadır..

4.3.1 “OLAYLAR”

“Ювелирный салон в Воронеже обчистила влюбленная пара”

Но была у Вани проблема - игромания. (Ама Vanya’nın bir sorunu vardı-
kumarbazlık.)

Елена Федяшева, Анастасия Кажарина — 16.03.2009

“Гастарбайтеры отнимали у стариков последние деньги”

(Değişik şehirlerden ve ülkelerden para kazanmaya gelen işçiler yaşlıların son paralarını çaldı.)

Ринат НИЗАМОВ — 21.03.2009

“Стрельба в забайкальской школе: пьяный отморозок полчаса держал на мушке 18 шестиклассников”

(Байкал bölgesindeki okulda kurşun sıkılması: sarhoş üşütük , yarım saat nişan altında 18 ortaokul 6. sınıf öğrencilerini tuttu.)

Татьяна КОЛОКОЛОВА, Ксения ПЕРМИНОВА, «КП» - Чита» — 14.03.2009

“Немецкий психопат Кретчмер, расстрелявший 15 человек: "Завтра вы обо мне услышите"

Семнадцатилетний подросток накануне преступления написал о своих намерениях в интернет-чате. (17 yaşındaki genç cinayet arifesinde niyetini internet-cette açıklamıştı.)

Инга САФРОНОВА — 12.03.2009 17:06

“Ростовчанка выбросилась с 15-го этажа из-за сокращения и долгов?”

37-летняя Наталья Лыкова во время обеденного перерыва покончила с собой, прыгнув с балкона бизнес-центра. (37 yaşındaki Natalya Lıkova öğle arasında iş merkezinin balkonundan atlayarak intihar etti.)

Екатерина ИВАНОВА, Юрий РЕДЬКИН — 20.02.2009

“В Подмоскowie задержана банда милиционеров, похитившая мужа наркоторговки”. (Moskova civarında uyuşturucu ticaretini yapan kadının kocasını kaçıran polis çetesi tutuklandı.)

Оборотни в погонах вымогали у цыганки 150 тысяч долларов. (Apoletli canavarlar çingene kadından 150 bin dolar istedi.)

Александр БОЙКО — 19.02.2009

“Должник наехал на пристава”

Бизнесмен из Перми Климент Мошняков задолжал больше 200 тысяч рублей. (Permlі **iş adamı** Kliment Moşnyakov 200 bin rubleden fazla borçlandı.)

Дмитрий ТРУНОВ («КП» - Пермь) — 17.02.2009

“Священника-педофила экстрадируют из Индонезии в Австралию”

(Sapık rahibi, Endonezya Avusturya’ya **iade etti.**)

Маша ГОРЕЛОВА — 13.02.2009 15:39

“Отец, замучивший приемного сына, работал вышибалой долгов”

(Evlat edinilen erkek çocuğun babası **başkalarının borçlarını, vasadışı yollardan toplama işiyle uğraşıyordu**)

Она имела **акции** одной российской компании, которые ей пришлось переписать на Гречушкина. (Onun, Greçuşkin adına yazdımak zorunda kaldığı, bir Rus şirketin **hisse senetleri** vardı.)

Александр БОЙКО — 12.02.2009

“Гламурный миллионер покончил с собой, убоявшись бедности”

(**Lüks yaşam tarzını sürdüren polis, fakirlikten korkarak intihar etti.**)

Известно уже о четырех самоубийствах среди **ТОП-МЕНЕДЖЕРОВ** российских фирм. (Rus şirketlerinin 4 **müdürünün** intihar haberi artık bilinmektedir.)

Мир **гламура**, мир богачей не пускал к себе, сжимался, как змея, опасно и брезгливо. (**Lüks yaşam tarzı**, zenginlerin dünyası başkalarını yanına yaklaştırmıyordu, iğrenerek ve endişeli bir şekilde yılan gibi kıvrılıyordu.)

Ульяна СКОЙБЕДА, Дмитрий МИНЕЕВ («КП» - Нижний Новгород»).
10.02.2009

“Тайны душегуба из Подмосковья: Убийца малыша состоял в тоталитарной секте”(Moskova civarındaki canavarın sırrı: bebeğin katili **tarikat üyesiydi.**)

Александр БОЙКО — 09.02.2009

4.3.2 “GAYRIMENKÜL”

“Новый дохотрон со съемом жилья в столице: берегитесь блондинок!”

(Başkentte ev kiralama işinin içindeki tuzaklar: sarışaçlılardan uzak durun !)

Самые привлекательные объявления, как правило, дают **лохотронщики**.
(En çekici ilanlar genellikle **üçkağıtçılarla** verilir).

23.03.2009

“Квартира на вторичном рынке: жди проблем от бывших жильцов”

(İkinci el daireler piyasasından alınan ev:eski sahiplerinden sıkıntı bekle).

Многие думают, что по нынешнему Жилищному кодексу в случае необходимости можно запросто «выписать» всех членов семьи бывшего **собственника-продавца**. (Birçok kişi şu anda yürürlükte olan Kat Mülkiyeti Yasasına göre gerektiği zaman daireyi size satan eski **ev sahibinin** aile bireylerini muhtarlıktaki listeden kolaylıkla çıkarabileceklerini düşünüyor).

Анна ДОБРЮХА — 25.03.2009

“Снимаем дачу на лето”

Sezona yazlık kiralıyoruz.

Анна ДОБРЮХА — 17.03.2009

“Приватизируем садовый участок” (Yazlığımızı özelleştiriyoruz).

Как оформить в **собственность землю**, чтобы защитить ее от посягательств соседей и чиновников. (Komşu ve memurların sahip olma isteklerinden arsayı koruyabilmek için onu nasıl **özelleştirebiliriz**).

Анна ДОБРЮХА — 18.03.2009

“Снять квартиру: как не потратить время зря”

Учимся грамотно общаться с **риэлторами**. (**Emlakçılarla** doğru iletişim kurmayı öğreniyoruz).

Анна ДОБРЮХА 16.02.2009

“Кризис на рынке жилья: Купи коттедж - получи квартиру в подарок!”

(Emlak piyasasındaki kriz: Villa al, daire bedavaya gelsin!)

Подмосковье: а кому **однушку** даром? (Moskova civarı: **stüdyo daireyi** bedavaya kim ister?)

Некоторые компании уже начали **беспрецедентные распродажи**: готовые **таунхаусы** продаются по цене **нулевого цикла строительства**. (Bazı şirketler **sıradışı indirimler** uygulamaya başladı: Hazır villalar **inşaatın maliyetine** satılmaktadır)

Анна ДОБРЮХА 02.12.2008

“Середина осени: пора удобрять землю”

На вопросы читателей отвечает наш постоянный **консультант ландшафтный дизайнер** . (Okuyucuların sorularına peyzaj mimarı danışmanımız yanıt veriyor.)

Наталия ДУДАРЕВА 02.10.2008

“Пластиковые окна: Что надо знать перед установкой”

(Pimapen pencere taktırmadan önce bilinmesi gerekenler).

Алена УДОВЕНКО, Анна КУКАРЦЕВА, Фото Дмитрия ПОЛУХИНА. —
16.09.2008

“Когда не действует гарантия на кондишн?”

(Ne zaman klimanın garantisi geçerli değil?)

01.07.2008

“Покупаем новостройку”

(Yeni apartmandan ev alıyoruz.)

На что обратить внимание в первую очередь

Елена АРАКЕЛЯН, Анна ДОБРЮХА — 22.07.2008

“Марина Хлебникова: «Мечтаю о домике в деревне»

Сейчас певица живет в просторной **трехэтажной квартире**, где есть все для работы и отдыха: белый рояль, камин, **солярий**, огромная **гидромассажная ванна** и даже фонтан! (Şimdi şarkıcı, çalışma ve dinlenme imkanı sağlayan **triplex** evde oturuyor: beyaz piyano, şömine, **solyaryum**, **hidromasaj yapma özelliğine sahip** kocaman küvet ve fiskiye bile var!)

Александра МАЯНЦЕВА — 03.06.2008

V BÖLÜM

SONUÇ

Araştırmadaki başlıca amaç alıntı kelimelerin Rusçaya girme sebeplerini, yollarını, özelliklerini göstermek, sonunda Rus Dilinin bozulduğundan bahsetmenin ve bunun için telaşlanmanın yersiz olduğunu ortaya koymak, sözkonusu değişikliklerin gereğini açıklamaktır.

Alıntı kelimelerin kullanılma sebebi rusçada karşılığının olmaması mı ? Yoksa tam anlamını iletmemesi midir? Dil canlı bir organdır, onun içine yeni kelimelerin girmesi kadar doğal bir şey olamaz. Dile giren kelimeler mevcut kelimelerin yerine gelmez ve dilde kullanımında apayrı bir yer edinirse , bunların diğer dillerden girmesi , girdiği dili bozduğu anlamına gelmez,.

Fakat bir alıntının Rusça'da karşılığı varsa, bu alıntı kullanılmayabilir. Ama eğer yoksa **портъе**(hizmetçi), **официант**(garson), **телефон** (telefon) gibi o zaman bu kelimelerin Rusça'da yer alması normaldir. Alıntı kelimelerin rusçaya girmesi Rus Dilinin canlı ve gelişime açık olduğunu anlatır.

Bunun dışında dünyada her gün yeni icatlar ortaya çıkmaktadır. Bu icatları ortaya çıkarıcılar sadece Ruslar değildir. İcatları gerçekleştiren halkın verdiği ismi başka bir dilin aynen alıntı olarak kullanması, onu alan dili fakirleştirmez. Çünkü icatdın (**компьютер**(bilgisayar), **кредит**(kredi), **рассрочка**(taksit), **биржа**(borsa) gibi) başka bir dilde karşılığının olmaması çok doğaldır. Bu durumlarda alıntı en çok benimsenen yöntemdir.

“Dil, fonksiyonel varlıklarını kaybettiğinde, bazı fonksiyonları bozulduğunda (Komünikatif, iletişimsel, nominatif, estetik ve bazı daha az öneme sahip fonksiyonlar) ya da olağan dilsel süreçleri deforme olduğunda veya durduğunda, dilin bozulmasından bahsedebiliriz. Her ne kadar kirletilmiş olsa da fonksiyonel aktivitesini sürdürdüğünden ve tüm normal dilsel süreçleri sıkı sıkıya hissettiğinden çağdaş Rusça için bozulmadan bahsedemeyiz”⁶.

Yeni bir yüzyılın eşiğinde Rusçada meydana gelen değişiklikler sadece ilk bakışta dildeki bozulmalar olarak görülmektedir. Aslında bu değişiklikler, çağdaş dil sisteminin esnekliğini ve varlığını devam ettirebilirliğini gösterir. Kostomarov’a göre zamanla dil sistemi yabancı öğeleri adapte eder (Alıntılar, yabancı sözcükler), onları nominatif ve üslûpbilim gereksinimleri için uygun hale getirir, onlara kullanım alanı bulamadığında ise dışarı atar.

“Demir perde” kalktıktan sonra rus halkının hayata bakış açısı altüst olmuş, insanlar “küresel yaşama koşullarına ayak uydurmak” zorunda kalmışlardır. Bu süreç Rus halkı ve dili için dönüm noktası olmuştur. Bu dönemde birçok alıntı kelimeler kullanılmaya başlandığı gibi Sovyet döneminden önceki tarihlerde kullanılıp arkaizmlere giren kelimeler tekrar ortaya çıkmış, kominizm dönemini yansıtan sözcükler konuşma dilinden çıkarılmıştır. Nasıl XVIII yy. Rus Dili Fransızcanın “istilasını” yaşadıysa, bu dönemde İngilizcenin “istilasını” yaşamıştır. Yeni yaşam tarzı Avrupa ve Amerikadan geldiği için ruslar avrupalılaşmaya, amerikanlaşmaya başlamıştır. Batı dünyasının giyim tarzı, müziği, sineması, mutfağı, edebiyatı v.s. hayatlarının vazgeçilmezi olmuş, Rus Dili ise iletişim aracı olduğu için mecburen

---

⁶ <http://www.philology.ru/linguistics2/sklyarevskaya-01.htm>

alıntı kullanmaya zorlanmıştır. Sovyetler Birliği döneminde halkın eğitim seviyesinin yüksek olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Ancak eğitim seviyesi yüksek insanların “güzel Rusça”, (Puşkin’in Rusçası) yerine bu alıntı ve argolarla dolu dili kullanmalarının sebebi nedir? Belki de Rusçadaki bazı kelimeler Sovyet Rejiminin “kokusunu” taşıdığı için alıntılarla değiştirilmiştir.. Örneğin **тариф- прайслист** (tarife); **бутерброд- сандвич** (sandviç); **агитация- реклама** (propogandacılık-)reklam, **пиар** (reklam kampanyası) v.s.

Dil, insan faktörünün dışında varlığını sürdüremeyen, bilgi, duygu ve düşünce ileten bir araçtır. Bu yüzden dildeki gelişimler ve önemli değişiklikler, halkın çalkıntılı dönemlerine denk düşmektedir. Bu dönemlerde dildeki değişiklikler halkın arasındaki pozitif veya negatif ilişkilerin, toplumdaki yapılandırmaların sonucu meydana gelmektedir. Rus Dilindeki söz konusu değişikliklerin sebebi, Rus halkının bakış açısını genişleten ve eski kapalı sistemin yeni uluslararası sistemle değışmesidir. Dolayısıyla yabancı alıntı kelimelerin kullanılması, düşüncelerin daha açık, demokratik ve yenilikçi olduğunun göstergisidir. Bazı kelimeler ise, insanlara eski rejimin sembolü geldiği için kullanım dışı bırakılmış, alıntılar tercih edilmiştir.

Tabii ki her yeni hayat düzeni halkın diline yansıyacak, fakat dildeki bu yeniliklerin şekli, oranı ve kalitesi önemlidir. Dolayısıyla dildeki bu değişikliklerin var olması doğal bir olaydır, ama esas önemli olan halkın bundan nasıl faydalanacağıdır.

Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra Rusya dünya siyasetinde etkinliğini kaybetmiş, bunun neticesinde Rus Dili önemini yitirmeye başlamıştır. Daha sonrası süreçte Rusyanın dünya siyasetinde ve küresel ekonomide büyük aktörler arasına girmesi neticesinde Rus Dili de önem kazanmış, yabancı ülkelerde Rus Dilinin

eğitimi ve öğrenimi yayılmaya başlamıştır. Dolayısıyla Rus dilbilimin araştırılmasının ihtiyacı daha da artmıştır. Bunun neticesinde çağdaş Rus Dilinin durumu, sorunları ve geleceği incelenmesi değer hale gelmiş, alıntılarının girme gerekçeleri ve yolları araştırılma ihtiyacı duyulmuştur. Rusçanın bu tür sorunları genellikle Rus dilbilimcilerin arasında tartışılıp dışarıya az duyulmuştur. Fakat artık yabancı dilbilimciler de Rus Dilindeki değişimlere ilgi duymakta ve çağdaş Rusçaya getirdikleri faydalarını ve zararlarını tartışmaktadır.

Bu araştırmada alıntı kelimeler incelenirken ünlü Rus dil bilimcisi olan Kırısın L.P.'in“**Tolkoviy Slovar İnoyazıçnih Slov**”, (2007) kitabından ve değerli hocamızın Prof. Dr. Ayşe Pamir Dietrich'in “**Slovar' lingvistiçeskih terminov**”,(2001) adlı eserinden yararlanılmıştır. Sözcüklerin hangi dilden girdiği belirtilmiş ve orjinal dilde yazılışı yer almıştır. Ayrıca çalışmanın boyunca Kostomarov V.G., (1999), “**Yazıkovoy vkus epohi**” ve Özer Z.Bağlan, (2004), “**Rus Dilinin Gelişme Evreleri**” adlı kitaplardan kaynakçada yer alan diğer kaynaklara göre daha yoğun bir şekilde yararlanılmıştır. Gazete makalelerden alınan kelimelerin değerlendirilmesi yapılırken Sklyarevskaya G.N.'in “**Tolkovii Slovar Russkogo Yazıkıa Naçala XXI veka**” (2007) adlı kitabından yararlanılmıştır.

Yapılan araştırmanın amacı XX. yy.sonunda ve XXI. yy.başında Rus Dilinin kelime hazinesindeki değerşikliklerin değerlendirilmesidir. Bu konuda çalışan önde gelen iki dil bilimcinin Sklyarevskaya G.N ve Kostomarov V.G. görüşleri esasa alınarak dildeki bu değerşikliklerin doğal olduğu ve Rus Dilinin kirlenmediği sonucuna varılmıştır. Zaman içinde bir toplumun siyasi ve sosyal gelişmeler en çok diline yansımaktadır, ama burada esas sorun, halkın bundan nasıl faydalandığıdır.

Kostomarov'a göre dildeki demokratileşme en çok basına yansımış ve Sovyet Dönemine göre sansürün sınırları zayıflamıştır. Ama bu alıntılar Rus Dilinin kirlenmesine yol açmamaktadır çünkü Rus Dilinin güçlü altyapısı zaman içinde faydasız, dili kirlüten kelimeleri atıp dilin gelişmesinde yardımcı olan alıntılardan faydalanmaktadır. Son olarak belirtmek istenilen, dilin, tarihi olaylara ve ülkenin siyasetine sıkı sıkıya bağlı olmasıdır.

ÖZET

Bu araştırmada alıntı kelimelerin Rusça'ya girme sebepleri, yolları, özellikleri ve gerekçeleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Kelimelerin Rusçalarının değil de alıntılarının kullanılma gereksinimleri incelenmiş, bunların Rus Dilindeki yeri ve Rus Dilinin gelişmesine yaptıkları etki araştırılmıştır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde alıntının anlamı, belirtileri, özellikleri ve grupları yer almaktadır.

İkinci bölümde “Perestroika” yıllarında yapılan politik reformlardan söz edilmiştir çünkü bu reformlar beraberinde Rus halkının sosyal hayatlarındaki ve konuşma dillerindeki değişikliklerine yol açmıştır.

Üçüncü bölümde XX. yy. sonunda Rus Dilinin kelime hazinesindeki değişiklikler ve XI.yy. başında Rusça'daki durumu ve sorunları konularından bahsedilmiştir.

Dördüncü bölümde gazete makalelerinden örnekler verilmiştir.

Beşinci bölümde ise sonuç ve özet yer almaktadır.

ABSTRACT

Current research covers the reasons of entrance of the loan words into Russian lexicon, ways and features of the entry, as well as analyzes its rationales. This study examined the necessity of the use of loan words instead of its Russian originals and investigated the place of these words in Russian and their influence on development of Russian language.

The study is composed of five chapters.

First chapter includes the meanings of the loan word, its characteristics, indicators and groups.

Second chapter includes discussion on the subject of political reforms in "Perestroika" period, as these reforms have brought about changes in the social lives and colloquial language of Russian people.

Third chapter displays changes in the lexical system of the Russian language at the end of XX. century and the status, problems and future of the Russian language in Russia at the beginning of XI. century.

Forth chapter presents examples from newspaper articles.

And finally, fifth chapter includes epilogue and abstract sections.

РЕЗЮМЕ

В этой работе были исследованы причины и пути проникновения, а также необходимость и особенности заимствований в Русском языке. Причины использования именно заимствований, а не их исконно Русских синонимов, а также их место и влияние на развитие Русского языка.

Исследовательская работа состоит из пяти частей.

В первой части были исследованы значения, причины, особенности и группы заимствований.

Во второй части говорится о политических реформах в годы «Перестройки», потому что они повлекли с собой большие перемены в социальной жизни Россиян и их речи.

В третьей части освещены изменения в лексической системе Русского Языка в конце 20 и состояние в начале 21 веков, его проблемы и перспективы .

В четвёртой части приведены примеры заимствований из газетных статей.

Пятый раздел посвящён подведению итогов.

KAYNAKÇA

Aksan Doğan, **Her Yönüyle Dil**, Ankara, TDK, 2000

Chomsky Noam, **Dil ve Zihin**, Ankara: Ayraç, 2001

Fomina M.İ., **Sovremenniy russkiy yazık. Leksikologiya**, Moskva, Vısşaya şkola, 1990

Krısın L.P., **Tolkovii Slovar' İnoyazıcnıh Slov**, Moskva, Eksmo, 2007

Kostomarov V.G., **Yazıkovoy vkus epohi**, St.Petersburg, Aozt, Zlatoust, 1999

Özer Z.Bağlan, **Rus Dilinin Gelişme Evreleri**, Ankara, Çetin Ofset, 2004

Pamir Dietrich Ayşe, **Slovar' lingvistiçeskih terminov**, İstambul, Multilingual, 2001

Pamir Dietrich Ayşe, **Rusça-Türkçe Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü**, Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 2001

Rozental D.E., Golub İ.B., Telenkova M.A., **Sovremennii Russkii Yazık**, Moskva, Airis-press, 2001

Sklyarevskaya G.N., **Tolkovii Slovar' Russkogo Yazıka Naçala XXI veka**, Moskva, Eksmo, 2007

Şmelev D.N. **Sovremenniy russkiy yazık. Leksika**, Moskva, Prosveşeniye, 1977

İNTERNETTEN KULLANILAN KAYNAKLAR

[http://www.nspu.net/fileadmin/library/books/2/web/lectures/proish/proish.htm#nav_1._ПОНЯТИЕ_ЗАИМСТВОВАНИЯ.#nav_1._ПОНЯТИЕ_ЗАИМСТВОВАНИЯ.](http://www.nspu.net/fileadmin/library/books/2/web/lectures/proish/proish.htm#nav_1._ПОНЯТИЕ_ЗАИМСТВОВАНИЯ.#nav_1._ПОНЯТИЕ_ЗАИМСТВОВАНИЯ)

<http://www.nspu.net/fileadmin/library/books/2/web/lectures/proish/proish.htm#3>. П

ричины_заимствования

http://www.nspu.net/fileadmin/library/books/2/web/lectures/proish/proish.htm#nav_2

2. ГРУППЫ ЗАИМСТВОВАННЫХ СЛОВ. ПРИЗНАКИ.#nav_2. ГРУППЫ ЗАИМСТВОВАННЫХ СЛОВ. ПРИЗНАКИ.

http://www.nspu.net/fileadmin/library/books/2/web/lectures/proish/proish.htm#nav_4

4. ИНОЯЗЫЧНАЯ ЛЕКСИКА С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ#nav_4. ИНОЯЗЫЧНАЯ ЛЕКСИКА С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ

http://student.km.ru/ref_show_frame.asp?id=2E3030FBF8584093A505E1E5EC106

2AB

http://www.mstu.edu.ru/publish/conf/11ntk/section3/section3_1.html

<http://www.philology.ru/linguistics2/sklyarevskaya-01.htm>

<http://www.izvestia.ru/>

<http://www.aif.ru/>

<http://www.kp.ru/>

<http://www.philology.ru/linguistics2/dobrodomov-67.htm>

И. Г. Добродомов

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ИЗУЧЕНИЯ ТЮРКИЗМОВ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ

(Вопросы лексики и грамматики русского языка. - М., 1967. - С. 364-374.)